

UPPSALA
UNIVERSITET

Den etniska identitetskrisen

En kvalitativ studie om hur unga vuxna med utländsk bakgrund uppfattar och hanterar sin etnicitet

Av: Niki Pour Metrahi & Yoel Escanilla

Sociologiska institutionen

Sociologi C

Kandidatuppsats, 15 hp

VT 2019

Handledare: Susanne Urban

Examinator: Jacob Strandell

Sammanfattning

Syftet med denna studie är att undersöka hur unga vuxna som växer upp i Sverige med utländsk bakgrund formar och reflekterar över sin etniska identitet, samt eventuella identitetskriser. En etnisk identitetskris syftar till upplevelsen av inte kunna identifiera sig med någon specifik etnicitet, som en följd av att växa upp med utlandsfödda föräldrar. Tidigare forskning visar att dessa ungdomar upplever en problematik kring förhållandet till sin identitet, och att deras etnicitet spelar en betydande roll i den processen. Denna uppsats ämnar att bidra till att belysa detta problem, samt att bidra till att närma sig förståelsen för hur individers problem kring etnisk identitet kan få större samhällsrelaterade konsekvenser. För att utföra denna studie har det genomförts tio stycken intervjuer med respondenter i åldern 18–30 som har utlandsfödda föräldrar. Undersökningen baseras på en analys av respondenternas intervju svar som har kodats och tematiserats. Vidare präglas studiens metodologiska ansats av ett fenomenologiskt perspektiv, i kombination med en klassisk komparativ analysmetod. Det teoretiska ramverket för undersökningen grundar sig i George Herbert Mead och Herberts Blumers teorier om symbolisk interaktionism, med stöd av Anthony Giddens teori om självidentitet samt Joane Nagels perspektiv på etnisk identitet och kulturell grupptillhörighet. Denna studie har med hjälp av ovanstående upplägg bidragit till fältet av forskning som belyser problem kring etniska identitetskriser och social fragmentering. Resultatet har påvisat att den etniska identitetskrisen är aktuell i dagens Sverige och ger upphov till utvecklandet av en så kallad tredje identitet, som i vissa fall baseras på att erövra vad det innebär att vara svensk, medan det i andra fall handlar om att anamma ett kränkande skällsord som "blatte".

Nyckelord: etnisk identitet, etnicitet, identitet, kultur, kulturell grupptillhörighet, tredje identiteten, blatte

Innehållsförteckning

1. Inledning	4
1.1 Bakgrund	4
1.2 Problemformulering	5
1.2 Syfte och frågeställningar	7
1.3 Avgränsningar	7
1.4 Disposition	7
2. Tidigare forskning	9
2.1 Identitet	9
2.2 Etnisk identitet	9
2.3 Identifikation och tillhörighet hos unga vuxna med utländsk bakgrund	10
2.4 Sociokulturell identifikation	11
2.5 Den tredje identiteten	12
2.6 Sammanfattning	13
3. Teori	15
3.1 Symbolisk interaktionism	15
3.1.1 George Herbert Mead	15
3.1.2 Herbert Blumer	16
3.2 Självidentitet	17
3.2.1 Anthony Giddens	17
3.3 Kulturell grupptillhörighet	19
3.3.1 Joane Nagel	19
3.4 Sammanfattning	20
4. Metod	21
4.1 Metodologisk ansats	Fel! Bokmärket är inte definierat.
4.2 Urval	21
4.3 Insamling av empiri	22
4.4 Analys	23
4.4.1 Exempel på analys av pilotstudie	25
4.5 Validitet och reliabilitet	27
4.6 Etiska överväganden	27
4.7 Metodologiska överväganden och begränsningar	28
5. Resultat	30
5.2 Socialt arv	34
5.3 Omgivning	36
5.4 Kultur	38
5.4.1 Kulturell grupptillhörighet	39

5.4.2 Transkulturell livsstil (Kundvagnen)	40
5.4.3 Språk	41
5.5 Identitet och identitetskris	42
5.6 Den tredje identiteten	46
5.6.1 “Blatte”	47
5.6.2 Afrosvensk	49
5.6.3 “Den moderna svensken”	50
6. Slutdiskussion	52
6.1 Summering	52
6.2 Diskussion av resultat i förhållande till teori och tidigare forskning	54
6.3 Diskussion av resultat i förhållande till metod	55
6.4 Slutsats och förslag för framtida forskning	56
Referenser	58
Bilagor	60
Bilaga 1, informationsbrev.	60
Bilaga 2, intervjuguide.	61

1. Inledning

1.1 Bakgrund

Den totala svenska befolkningen består idag av 19% utrikes födda människor och 9% av den totala svenska befolkningen har utländskt medborgarskap (Statistiska Centralbyrån [SCB], 2018). Statistik, som visar på att Sverige är och sedan en lång tid tillbaka har varit ett land präglad av invandring, är lätt att hitta. Denna statistik som enligt Statistiska Centralbyrån (2018) konstaterar att Sverige är ett så kallat invandrarland kan i sin tur ligga till grund för att argumentera att vi lever i en nation starkt präglad av kulturell och etnisk mångfald. Det sistnämnda, etnicitet, är dock svårare att hitta någon generell statistik på. Att etnicitet inte är lika påtagligt som exempelvis födelseland eller nationalitet kan bero på att det är omtvistat begrepp som bara inom samhällsvetenskapen definieras på flera olika sätt (Antirasistiska Akademin [ARA], 2019).

Etnicitetsbegreppet kan alltså upplevas komplext och svårdefinierat och lämnar därmed utrymme för tolkning. Det kan därför vara svårt att uttala sig konkret om vilka faktorer som avgör etnicitet, samt vilken etnicitet en själv eller någon annan tillhör. Antirasistiska Akademin [ARA] i Sverige väljer att definiera etnicitet på följande sätt; *”Etnicitet betyder identifikation med och känsla av tillhörighet till en grupp som definierar sig själv i kulturella termer.”* (ARA, 2019). Diskrimineringsombudsmannen [DO], vilken är en statlig instans under kulturdepartementet i Sverige, väljer å andra sidan att beskriva etnicitet på detta vis; *”Med etnisk tillhörighet menas en individs nationella eller etniska ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande”*. (DO, 2019). Redan efter att ha läst dessa två exempel är det möjligt att urskilja en klar distinktion mellan uppfattningarna av vad etnicitet innebär. Det första exemplet talar om etnicitet som en slags identifikation med och upplevelse av tillhörighet till en viss kultur, medan det senare refererar till historiskt och biologiskt arv.

I samklang med ARAs definition av etnicitet, som hänvisar till identifikation, kultur och tillhörighet, talar sociologen Joane Nagel om etnicitet som en slags identitet och kulturell gruppstillhörighet. Nagel menar på att etnicitet bygger på identitet och kultur och att identiteten är formbar och kulturen flytande, lånande och utbytbar (Nagel, 1994, s. 153). Med utgångspunkt i Nagels perspektiv på etnicitet, innebär det alltså att individen formar sin etnicitet genom hur hen själv väljer att identifiera sig, samt utifrån den eller de kulturer vilka hen upplever sig känna tillhörighet till. Utifrån detta perspektiv på etnicitet kan en intressant

infallsvinkel vara att titta närmare på hur en etnisk identitet ser ut för de som föds och växer upp i ett land med en eller två utrikes födda föräldrar, så kallade andragenerationsinvandrare, vilka vi i denna uppsats kommer att kalla individer eller unga vuxna med utländsk bakgrund¹.

1.2 Problemformulering

Just i Sverige har det visat sig att individer som växer upp med utländsk bakgrund ofta utvecklar en gränsöverskridande och transkulturell livsstil (Ålund, 1997, s. 6). Den transkulturella livsstil, som innebär att individer kan växla mellan och anpassa sig till olika kulturer, är emellertid ett resultat av socialt konstruerade etniska gränser. Dessa etniska gränserna, som skiljer grupper från varandra, har visat sig skapa en etnisk hierarki som ligger till grund för en social ojämlikhet etniciteter emellan. Den sociala ojämlikheten kan exempelvis utspela sig i tillgången till arbete, boende och makt i samhället. Etniska gränser kan alltså orsaka en slags social fragmentering vilket lett till att barn och unga vuxna med utländsk bakgrund, på gott och ont, lärt sig hantera genom att anamma en transkulturell livsstil (Ålund, 1997, s. 7).

Att som ung vuxen utveckla en transkulturell livsstil som är nyanserad och anpassningsbar kan på många sätt låta mycket positivt. Den transkulturella livsstilen kan lätt uppfattas som något berikande för de individer som lyckas införliva den. Den kan handla om att individer med transkulturell livsstil har lättare att anpassa sig i olika sociala och kulturella sammanhang, exempelvis vid mötet med människor från olika länder. Den positiva aspekten av konsekvenserna med att växa upp med utländsk bakgrund kan med största sannolikhet stämma. Det är icke desto mindre känt att det finns en problematik när det kommer till själva identifikationsprocessen bland ungdomar som växer upp med en, eller två, föräldrar som kommit utifrån. Individer med dessa typer av bakgrunder tenderar att drabbas av problemet att inte finna en fullständig etnisk tillhörighet, varken i sina föräldrars födelseländer eller i det land de själva föds och växer upp i (Ålund, 1997, s. 6).

Att inte fullt ut identifiera sig med sina föräldrars etnicitet eller med etniciteten i det land individen föds och växer upp i resulterar ofta i att unga vuxna med utländsk bakgrund bildar en så kallad dubbel identitet (Borgström, 1998, s. 35). Den dubbla identiteten innebär att de har möjlighet identifiera sig med etniciteter samtidigt, samt att kunna skifta mellan dessa vid

¹ Se avsnitt "1.3 Avgränsningar" för vidare motivering.

behov. Vad som dock kan vara problematiskt för individer med utländsk bakgrund är att avgöra vilken av sina identiteter som är mest representativ i olika situationer och kontexter.

Att inte veta vilken av del av sin dubbla etniska identitet individen ska välja kan ge upphov till att unga vuxna med utländsk bakgrund upplever en slags etnisk identitetskris. Vad som då kan ske, är att individer som växer upp i ett land med utländsk bakgrund utvecklar en så kallad tredje identitet (Goldstein-Kyaga & Borgström, 2009, s. 11). Den tredje etniska identiteten utesluter inte föräldrarnas etnicitet och inte heller den som finns i landet individen växer upp i. Den tredje etniska identiteten är snarare en sammansmältning av de två etniciteter som den dubbla identiteten består utav (Goldstein-Kyaga & Borgström, 2009, s. 12). Exempel på en tredje identitet kan vara den så kallade blatteidentiteten. Även då blattebegreppet i sin begynnelse använts för att smutskasta och kränka invandrare, har det omvandlats till att idag även brukas av ungdomar med utländsk bakgrund. Blatteidentiteten blir ett alternativ till föräldrarnas etnicitet och den svenska etniciteten och kan fungera för de som finner gemenskap och identifikation med människor som lever med en etnisk identitetskris (Lacatus, 2007, s. 80).

Problematiken kring den etniska identitetskrisen tycks vara något som en stor del av den svenska befolkningen, som växer upp med en eller två föräldrar som invandrat, känner. Det finns även ett stort utbud av forskning som konstaterar att detta är ett problem, både i Sverige och övriga världen, vilket orsakar en social fragmentering i samhället (Ålund, 1997, s. 7). Det är emellertid svårare att finna samhälleliga och övergripande alternativ eller lösningar på den etniska identitetskrisen, utan verkar snarare vara ett problem för den drabbade att lösa själv. Det gör sig därmed intressant att närmare förstå hur ungdomar med utländsk bakgrund upplever, tolkar och hanterar sin etniska identitet. Om det stämmer att denna grupp upplever en etnisk identitetskris är det även av vikt att förstå vad som exempelvis leder till de individer som ingår tvingas anamma begrepp som "blatte" för att landa i en etnisk identitet när det borde finnas mer rättvisa alternativ. Ur ett sociologisk perspektiv vill vi med denna uppsats bidra till förståelsen för hur individers problem kring etnisk identitet kan få större samhälleliga konsekvenser. Genom att belysa dessa konsekvenser vill vi även bidra till det fält av forskning som på sikt kan vara till hjälp för att lösa problem kring etniska identitetskriser, social fragmentering och användandet av kränkande begrepp som exempelvis "blatte".

1.2 Syfte och frågeställningar

Syftet med denna studie är att utforska hur unga vuxna som växer upp i Sverige med utländsk bakgrund formar och resonerar kring sin etniska identitet. Vidare ämnar studiens syfte att även närma sig en förståelse för hur unga vuxna med utländsk bakgrund tänker kring och hanterar eventuella etniska identitetskriser. För att undersöka ovanstående syfte kommer följande två frågeställningar att stå i fokus:

- *Hur tolkar och resonerar unga vuxna som växer upp i Sverige med utländsk bakgrund kring sin etniska identitet?*
- *På vilket sätt kan unga vuxna med utländsk bakgrund i Sverige hantera och resonera kring eventuella etniska identitetskriser?*

1.3 Avgränsningar

Vi har i denna studie valt att fokusera på unga vuxna, med unga vuxna syftar vi till individer i åldrarna 18-30. Denna åldersgrupp representerar en generation av människor som i skrivande stund utvecklar sin vuxna identitet vilken präglas av vårt samtida samhällsklimat. Människor i åldern 30 och äldre anser vi ha kommit längre i utvecklingen av sin identitet, som kan tänkas vara präglad av samhälleliga faktorer som sträcker sig längre bak i tiden. Då vi ämnar att undersöka hur den etniska identiteten formas och präglar unga vuxnas känsla av samhörighet i dagens samhälle anser vi att åldern 18-30 är mest lämplig. Av etiska skäl, som att exempelvis söka tillstånd från målsmän, har vi valt att inte ha med icke-myndiga individer i vår undersökning. Vidare har vi i denna studie valt att fokusera på de individer som är födda i Sverige men som vuxit upp med en eller två föräldrar som invandrat hit, vad som ibland kallas för andragerationsinvandrare. Då de individer vi ämnar att studera själva inte invandrat finner vi det problematiskt att kalla dem invandrare och kommer därför att benämna dem som "unga vuxna med utländsk bakgrund".

1.4 Disposition

Denna uppsats består av totalt sex övergripande avsnitt som inleds av detta kapitel som innefattar bakgrund syfte och frågeställning, vilket sedan följs av kapitlet två som ger en presentation av tidigare forskning kring ämnet. Det tredje kapitlet av denna uppsats redogör för de teoretiska analysbegrepp som tillämpats. Därefter följer ett metodkapitel som innefattar en presentation av den metodologiska ansatsen tillsammans med material, metodval, tillvägagångssätt samt beskrivning av analys. Efter att metoden presenteras kommer det femte

kapitlet att ta upp undersökningens resultat som även innefattar de analytiska resultaten. Det sjätte kapitlet består av en avslutande diskussion och hela uppsatsen avslutas därefter med en referenslista samt bilagor.

2. Tidigare forskning

I detta kapitel presenteras en sammanfattning av tidigare forskning som baseras på vetenskaplig litteratur. Kapitlet består av fem avsnitt, där avsnitt ett ger en bakgrund till hur vi i denna uppsats väljer att se på identitet. Det andra avsnittet tar upp etnisk identitet, som en centralpunkt i denna studie. Tredje avsnittet berör unga vuxna med utländsk bakgrund och problematiken den gruppen upplever gällande identifikation och tillhörighet, vilket har varit relevant då studiens avgränsning innefattar denna målgrupp. Tillsammans med detta tar det fjärde avsnitt upp identitet ur en sociokulturell aspekt, som syftar på identitet i relation till det sociala och kulturella livet. Det femte avsnittet tar upp forskning gällande den så kallade tredje identiteten som syftar till den nya, alternativa etniska identiteten som unga vuxna med utländsk bakgrund ofta utvecklar. Detta sammanfattas och utvecklas sedan i ett sjätte stycke.

2.1 Identitet

Identifikation går att se på ur individualistiska så väl som kollektivistiska perspektiv (Jenkins, 2008, s. 3). Inom den sociologiska forskningen kan identitet förklaras som en process där människors roller i den sociala världen etableras. Etableringsprocessen innefattar individens egna identifikation och som en del av kollektivet. Identitet är en social process som behöver etableras och existerar genom sociala interaktioner mellan människor (Jenkins, 1996, s. 2). Identitet kan också beskrivas som en upplevelse, som är grundad på individens självbild. Då samspel och kommunikation sker i den mänskliga och sociala världen ska det gå att genom interaktion känna igen sig själv, och uppleva sig själv som "den samme" (Illeris, 2011, s. 299).

Likt George Herbert Meads begrepp *jaget och miget* går identitet att dela upp i subjektiv och objektiv identitet. Subjektiv identitet syftar på att individen genom sig själv bildar sin egen uppfattning om sin egen identitet i olika sociala interaktioner, medan objektiv identitet syftar på att identitetsskapandet sker genom att andras föreställningar som individen uppfattar att de har om den (Wellros, 1998, s. 116).

2.2 Etnisk identitet

Etnisk identitet samspelar under paraplybegreppet social identitet, tillsammans med kulturell och nationell identitet. Individens etniska identitet kännetecknas av en större befolkningsgrupp som den känner samhörighet med, och därför är känslan av tillhörighet till den etniska identiteten signifikant för identitetsskapandet (Allwood, 2000, s. 42). Det är även

den känslan av samhörighet som identifierar individens upplevelse av att tillhöra den etiska gruppen, som definieras av bland annat att dela en gemensam historia och ett gemensamt ursprung (Allwood, 2002, s. 43).

I samband med att hela världen präglas av ökad invandring och migration har fler etniska minoriteter tillkommit i olika delar av världen. Dessa grupper har kunnat hålla ihop och göra detta på grund av deras upplevelse av att de delar en gemensam kultur, exempelvis i form av traditioner (Hylland Eriksen, 1998, s. 89). Utifrån det skapas sedan den etniska identiteten, som i sin tur blir en form av social identitet. Precis som att identitet är beroende av de sociala interaktionerna i den mänskliga världen, är etnicitet också det. Båda fenomenen kan endast existera för individer och grupper genom mänsklig socialisering (Hylland Eriksen, 1998, s. 22).

Likt den sociala identiteten är den etniska identiteten en formbar och kontinuerlig process som kan förstås i relation till kontexten som individen befinner sig, växer upp eller lever i. Därmed kan alltså den etniska identiteten skifta mellan olika episoder i livet och bygga på vilka kulturella attribut som anammas och som individen upplever tillhörighet till i stunden. Detta kommer att utvecklas under kapitel tre som behandlar teori (Nagel, 1994, s. 155).

2.3 Identifikation och tillhörighet hos unga vuxna med utländsk bakgrund

I Sverige avskaffades kravet på arbetstillstånd under 1960-talet, då landets industri var i behov av arbetskraft. I samband med detta infördes rätten till bosättningstillstånd, vilket ledde till en ökad arbetskraftsinvandring (Svanberg & Tydén, 2005, s. 330). Under 1980-talet började det forskas om barnen till dessa arbetskraftsmigranter, som nu hade kommit upp i tonåren. Dessa ungdomar hade under hela sin uppväxt behövt brottats med konflikten mellan de två kulturella identiteterna som de levde med och behövde balansera (Yazgan, 1983, s. 10). Till skillnad från sina föräldrar, som känt en längtan tillbaka till sitt hemland, kände ungdomarna ett behov av att tillhöra det svenska samhället och att få vara en del av den svenska kulturen (Daun & Ehn, 1989, s. 34). Samtidigt präglades deras liv i hemmet av föräldrarnas kultur från hemlandet.

Ålund (1997) använder sig av begreppet multikultungdomar när hon förklarar problematiken som bland unga vuxna med utländsk bakgrund kan uppleva i förhållande till sin

identifikationsprocess. Dessa ungdomar får skapa sin egen identitet, som Ålund menar är transkulturell. De känner ingen fullständig tillhörighet till sina föräldrars hemländer, då de antingen fötts eller vuxit upp i Sverige, och inte heller till det svenska samhället då de tar del av en annan kulturs traditioner i hemmet (Ålund, 1997, s. 6). Ungdomarna med utländsk bakgrund kan även känna tillhörighet och identifikation till båda kulturerna som de försöker balansera. Gordon & Grosins (1973) begrepp dubbel identitet, vilket Borgström (1998) beskriver som att ungdomar med utländsk bakgrund skapar en dubbel identitet, där de känner tillhörighet till både det svenska samhället likaväl som till kulturen de tar del av hemma med familjen (Borgström, 1998, s. 35).

2.4 Sociokulturell identifikation

Unga vuxna med utländsk bakgrund har, som vi tidigare förklarat, ofta en annan kulturell bakgrund än vad majoritetsbefolkningen i landet de lever i har. Borgström (1998) menar att dessa ungdomar utvecklar sin sociokulturella identitet genom olika kulturella system. Den kulturen de möter i hemmet, med sin familj och traditionerna från hemlandet, samt de kulturerna som de möter i det svenska samhället i skolan och bland vänner. Vidare menar Borgström (1998) att det är de yttre sociala och kulturella villkoren som påverkar identifikationsprocessen, då individens självbild påverkas av just dessa. Även identitet, språk och kultur spelar en betydande roll i formandet av den sociokulturella identiteten (Borgström, 1998, s. 2).

Den process som ungdomar med utländsk bakgrund genomgår att finna en sociokulturell identitet kan ungefär se ut på samma sätt i olika delar av världen och inte minst inom Europa. Curl, Lelie och Schneider (2012) har genom en jämförande studie fokuserat på 15 städer i Europa som präglas av en hög andel invånare som är så kallade andragenerationsinvandrare. De mönster vad gällande identitetsbildande som Curl m.fl. lyckats utröna med sin studie visar att ungdomar med utländsk bakgrund likt sina föräldrar genomgår en integrationsprocess. Även då ungdomar med utländsk bakgrund är födda och uppväxta i samma land som barn till inrikes födda föräldrar, möter de fler utmaningar med att finna kulturell tillhörighet med majoritetskulturen i landet. Samtidigt har ungdomar med utländsk bakgrund ofta en rikare kulturell tillhörighet, eftersom att de utvecklar en gränsöverskridande sociokulturell identitet som samverkar med flera kulturer samtidigt, vilket kommit att kallas för en transkulturell livsstil (Curl, m.fl., 2012, s.14-15).

2.5 Den tredje identiteten

Mönstret av att ha en nyanserad och flexibel sociokulturell identitet som går att finna bland ungdomar med utländsk bakgrund leder ofta till en slags hybridiserad identitet som kan ha flera olika namn. Ett sätt att definiera denna är den tredje identiteten. Den tredje identiteten syftar till en ny typ av etnisk identitet som uppstår i och med globalisering och migration. Istället för att se det som att globaliseringens konsekvenser utplånar nationella gränser och kulturella särdrag går det att föreställa sig att det skapas nya kulturer som i sin tur påverkar och skapar identiteter. Etnicitetsbegreppet kan ibland vara för klumpigt eller uteslutande för att definiera människor som lever i globaliserade samhällen och med utländsk bakgrund. En sådan slags etnisk identitet, en tredje identitet, utesluter varken den som ärvt av föräldrar och inte heller den som tillskrivs genom nationen lever i utan snarare kombinerar dessa. Den tredje identiteten, eller etniciteten, är mer flytande, kontextberoende och anpassningsbar (Goldstein-Kyaga & Borgström, 2009, s. 11).

En tänkbar version av den så kallade tredje identiteten är "blatte"-identiteten. Blatte är ett svenskt slangord som sträcker sig tillbaka till ända till 1969 men som framförallt förekommit i allmänt språkbruk under de senaste tjugo åren. Det finns ingen direkt definition av vad blatte betyder men har till en början använts synonymt med begrepp som "svartskalle" eller invandrare i negativ benämning. Under 1990-talet fick blattebegreppet en ny betydelse när det började att användas av människor som invandrat, och deras barn, för att beskriva sig själva. Blatte har sedan dess använts av unga människor med utländsk bakgrund för att distansera sig från den svenska kulturen och etniciteten. "Blatte"-identiteten handlar inte om att förkasta sina föräldrars etnicitet och inte heller den etnicitet som är majoriteten i landet individen växer upp i. Det är snarare resultatet av en blandning av dessa som förekommer bland folk med olika kulturella och nationella ursprung men som växer upp i Sverige (Lacatus, 2007, s. 79). Att beskriva sig som blatte kan alltså ha och göra med en självrepresentation, där en person med stolthet beskriver sitt multidimensionella och avvikande ursprung. Å ena sidan kan alltså "blatte"-identiteten användas för att tillskriva socialt och kulturellt särskiljande, medan det i vissa fall används som en identitet att anamma för den som identifierar sig med de karaktärsdrag som kännetecknar detta koncept (Lacatus, 2007, s. 80).

2.6 Sammanfattning

Sammanfattningsvis har detta kapitel tagit upp tidigare forskning som tillsammans skapar en grund för hur fenomenet etnicitet kan förstås och byggas vidare på. Presentationen av den tidigare forskningen har följt en så kallad trattprincip vilket innebär att det inledningsvis börjat med ett mer övergripande perspektiv för att sedan mynna ut i ett mer specificerat sådant. Vi valde därför att inleda kapitlet med att ta upp forskning kring identitetsbegreppet som ger oss en förklaring till hur identitet skapas genom reflexivitet och interaktion med andra människor för att sedan gå vidare med att presentera forskning som fokuserar närmare på formandet av just etnisk identitet och hur det kan se ut för individer som växer upp med utländsk bakgrund.

Att se på etniciteten är en formbar del av människan som utvecklas och är beroende av den kontext människan växer upp och lever i, ger oss en grund för att förstå hur etnicitet kan förstås som en del av identiteten. För människor som växer upp med utländsk bakgrund kan formandet av identiteten vara mer komplex, inte minst då forskning visar på att tillhörighet har en stor betydelse för den etniska identiteten. Att känna tillhörighet flera olika etniciteter kan då vara ett skäl till att formandet av den etniska identiteten försvåras och blir ett problem som vissa individer tvingas genomgå. En stor del av processen i att forma en etnisk identitet har även mycket och göra med just sociokulturell identifikation och tillhörighet. Med sociokulturell identifikation menas att individer formar sin etnicitet grundat på de kulturella attribut, vanor och normer som de identifierar sig med.

Känslan av att känna sig hemma och uppleva sig själv tillhöra flera olika kulturer på samma gång kan emellertid vara problematiskt, detta då individer tycks få svårigheter mellan att hitta en balans mellan sina olika kulturella influenser. Vad som ofta sker är att en tredje identiteten uppstår, vilken är en slags hybridiserad version av den etniska identiteten innefattar både de kulturella influenser som individen ärver från sina föräldrar och den majoritetskultur som finns i landet individen växer upp i. Ett diskuterbart exempel på den tredje identiteten är "blatte"-identiteten som idag används av en många ung vuxna för att beskriva människor som bor och lever i Sverige med utländsk bakgrund och som finner gemenskap och tillhörighet i det faktum att de inte anses, eller anser sig själva, vara hundra procent svenskar.

Med hjälp av den tidigare forskningen går det att konstatera en problematik i formandet av den etniska identiteten för de som växer upp i ett land med en eller två utrikes födda föräldrar.

Vad vi hoppas på att kunna bidra med till denna forskning är hur denna problematik utspelar sig bland unga vuxna i det moderna Sverige idag. Att individer som växer upp i Sverige med utländsk bakgrund inte har möjligheten att fullkomligt bli en del av den etniska majoriteten i landet och samtidigt inte helt och hållet kunna identifiera sig med sina föräldrars etnicitet är ett problem som mycket av den tidigare forskningen tar upp. Däremot finns det mindre forskning som belyser hur individer som är drabbade av denna problematik själva ser på saken. Att dessa individer dessutom kan komma att utveckla fenomen som den tredje identiteten och tvingas till att tillskriva sig själva och andra den så kallade "blatte"-identiteten, är problem som vi anser behöver belysas mer för att få bygga en förståelse för vad det kan ha för samhällsliga konsekvenser och hur vi på sikt kan arbeta mot att få bukt med problemet.

3. Teori

Detta kapitel är ämnat att presentera, definiera och förklara det teoretiska ramverk som är tänkt att ligga till stöd i analysen för denna studie. Inledningsvis består kapitlet av en redogörelse för teorin om symbolisk interaktionism av George Herbert Mead och Herbert Blumer där vi går närmare in på definitionerna av Jaget och Miget, samt den generaliserade andre. Därefter kommer kapitlet att byta fokus till att beskriva och motivera användningen av identitetsteorin av Anthony Giddens, som sedan kompletteras av Joane Nagels teori om etnisk identitet och kulturell grupptillhörighet.

3.1 Symbolisk interaktionism

3.1.1 George Herbert Mead

George Herbert Mead utforskade människans medvetande, och hur detta medvetande skapas med hjälp av sociala processer. Mead skriver i *Medvetandet, jaget och samhället* (1976) om sitt välkända begrepp *Jaget*. Han menar att Jaget är något individer skapar och utvecklar genom hela livet. Från födelsen börjar Jaget formas, och påverkas av sociala processer, upplevelser och erfarenheter som individen stöter på under sin livstid. Denna utveckling sker per automatik, på ett sätt som gör att individer inte ens reflekterar över de sociala mötena som påverkar formandet av Jaget (Mead, 1976, s. 109).

När Mead beskriver denna utvecklande process använder han sig av begreppet *den generaliserade andre*, vilket han menar är något som individer utvecklar redan som barn. Genom exempelvis lek och spel förstår och tolkar individen de känslor och attityder som andra individer i den sociala gruppen har mot denne, och lär sig att agera efter denna (Mead, 1976, s. 120). Alltså förstår individer redan som barn vad som förväntas av dem beroende på social situation och beroende på den rollen de har i den specifika situationen. Leker barn exempelvis doktor, förstår individen genom utvecklandet av den generaliserade andre vilka förväntningar som finns på den och hur den bör agera. När individen blir äldre följer denna sociala process med och blir till slut en del av handlandet samt påverkar hur den beter sig socialt och formandet av Jaget (Mead, 1976, s. 120).

Mead menar dock att individens utvecklande av sin identitet inte kan påverkas av endast dess omgivning och därför introducerade han Jagets två olika sidor - *Jaget* och *Miget*. Jaget är den

subjektiva sidan, som ligger nära det biologiska jaget. Det är den spontana sidan, som vägrar forma sig efter samhällets normer samt agerar utanför dessa normer och förväntningar. Miget är den sidan som gör tvärtemot – anpassar sig till vad samhället förväntar sig och fungerar som ett objekt för omgivningen. Mead beskriver det som att Jaget blir en respons på andras attityder, medan Miget är responsen på andras attityder som individen själv har antagit (Mead, 1976, s. 133). Även om dessa två sidor båda fyller olika funktioner, ligger de också i konflikt då individen ständigt dras mellan att agera som Jaget vill och gå emot förväntningarna som omgivningen har, eller lyssna på Miget och agera som den tror att omgivningen vill.

3.1.2 Herbert Blumer

Med stöd av Meads arbete och tidigare forskning myntade Herbert Blumer teorin om symbolisk interaktionism. Teorin bygger på tre premisser som kortfattat kan beskrivas på följande sätt: Den första premissen är att människor handlar efter den mening saker har för dem. Det kan exempelvis vara materiella ting såsom ett bord, en telefon eller en bil som tillskrivs en viss mening. Det kan även handla om människor, en mamma, en lärare eller en läkare som kategoriseras utifrån vad för relation de har till personen i fråga, exempelvis familj, vänner eller fiender. Den andra premissen är att mening skapas genom sociala interaktioner den tredje premissen handlar om att mening skapas genom en tolkningsprocess som uppstår hos mottagaren av information i en interaktion (Blumer, 1969, s. 2).

Blumer hävdar att meningsskapandet kan vara något som vanligtvis tas för givet, trots det menar han att det är en den viktigaste aspekten i symbolisk interaktionism då det är mening som styr hur och varför människor handlar som de gör (Blumer, 1969, s. 3). Meningsskapandet är nödvändigtvis inte något som är ärftligt utan en process som sker för varje individ i interaktionen med andra människor. Vi finner mening för saker och ting genom att se hur andra förhåller sig till objektet. Med andra ord är det enbart genom interaktionen med “de andra” som vi kan förstå och förhålla oss till den social världen, vilket även innebär att teorin ser mening som en social produkt (Blumer, 1969, s. 4-5).

Vidare pratar även Blumer, precis som Mead, om *The self* som vi i denna studie valt att översätta till *Jaget*. Jaget är ett objekt för individen själv, vilket innebär att individen kan kommunicera med sig själv, ha föreställningar om sig själv och agera för sig själv (Blumer, 1969, s. 62). En viktig aspekt för Jaget är reflexiviteten, detta innebär att det inte handlar om ett “ego” eller en personlighet utan snarare om individens förmåga att reflektera i sin

tolkningsprocess och interaktion med sig själv och andra. När individen interagerar med sig själv är det inte automatiskt, utan handlar snarare om en definitionsprocess. Individen skapar alltså mening i och analyserar sina handlingar för att förstå och uppfatta dem (Blumer, 1969, s. 63). Blumer menar att meningsskapandet sker i två stadier; Först måste individen definiera objektets betydelse genom att interagera med sig själv, alltså en internaliserad social process. Därefter måste individen bekräfta alternativt omvandla och omgruppera meningen för situationen hen är i (Blumer, 1969, s. 5).

Med Mead och Blumers teori om symbolisk interaktionism vill vi utforska vad etnicitet får för mening för de individer vi ämnar att studera. Avsikten är att med hjälp av symboliska interaktionismen förstå hur unga vuxna med utländsk bakgrund tolkar sin etnicitet i ett land där deras etniska identitet skiljer sig från majoriteten och vad den får för betydelse i interaktionen med andra.

3.2 Självidentitet

3.2.1 Anthony Giddens

För att förstå oss på hur etnicitet kan tolkas ur ett identitetsperspektiv behöver vi definiera identitetsbegreppet och vi har därför gjort detta med hjälp av Giddens identitetsteori. Giddens menar att den kulturella miljö vi föds och växer upp i, samt de människor vi interagerar med under livets gång har betydelse för skapandet av vår identitet, vilket kallas socialisationsprocessen. Likt hur Blumer talar om den internaliserade sociala processen, påverkar socialiseringsprocessen vår frihet och individualitet. Det är genom socialisationsprocessen om vi bildar förmågan till självständigt tänkande och handlande, så kallat reflexivt handlande (Giddens, 2003, s. 43). Enligt Giddens skapas identitet genom reflexiva val av livsstil. Livsstil var något som förr ansågs gå i arv men som idag kan betraktas som något vi själva väljer. Livsstilen kan exempelvis handla om vad vi väljer för klädstil eller vad vi väljer för umgänge. Dessa reflexiva val menar Giddens är föränderliga vilket innebär att identiteten är under ständig process samt att vi dagligen står inför ett val om hur, när och vad av oss själva vi vill framställa (Giddens, 1999, s. 67).

Det går alltså att kunna säga att identiteten är den självupplevda bilden individen har av sig själv och vad som är grundläggande betydelsefullt för denne. Avgörandet av vad som har

betydelse för den självupplevda bilden grundar sig i olika identitetskällor och några av de mest betydelsefulla källorna brukar vara; kön, sexuell läggning, etnicitet och samhällsklass vilka samtliga utgör olika egenskaper som definierar en grupp och således även individen. Både på individ- och gruppnivå styrs identiteten av sociala markörer som i individens fall ofta handlar om en benämning, exempelvis är "svensk" en benämning för en särskild etnicitet som beskriver gruppen (Giddens, 1997, s. 555-556).

Identiteten går att beskriva med två kategorier som ligger nära varandra men som ändå går att urskilja; den sociala identiteten och den personliga identiteten. Den sociala identiteten är den del av identiteten som individen tillskrivs av andra människor, likt Meads begrepp Jaget och Miget. Den sociala identiteten kännetecknas ofta av benämningar som andra använder för att beskriva en person men även för att tillskriva personen en grupptillhörighet. Benämningar som används för att identifiera en person kan exempelvis vara mamma, svensk, chef eller kvinna. Den sociala identiteten kan bestå av flera olika benämningar, det vill säga att det ena inte utesluter det andra, exempelvis kan en person kännetecknas som både kvinna och chef samtidigt. Att den sociala identiteten är mångfaldig påvisar att identitet består av flera komponenter och dimensioner (Giddens, 2003, s. 42). Medan den sociala identiteten associerar individen till en grupp så särskiljer den personliga identiteten individen från massan. Den personliga identiteten beskriver den process i vilken vi utvecklar och definierar oss som unika och självständiga individer. Vad som dock krävs för att utveckla den personliga identiteten är ett ständigt samspel med den yttre världen då det är genom det samspelet individen kan definiera sin personlighet samt förena personligheten till omgivningen (Giddens, 2003, s. 43).

Med stöd av Giddens teori om självidentiteten kan vi eventuellt förstå på vilket sätt den etniska identiteten är kontextberoende och flytande, det vill säga hur den är under ständig process och påverkas av vår omgivning. Teorin är även tänkt att vara till stöd i analysen av hur unga vuxna med utländsk bakgrund tolkar och formar sin egna etniska identitet, exempelvis genom en socialiseringsprocess med andra människor, reflexiva val och handlingar, samt vad för benämningar de tillskrivs. Mead och Blumers teorier om symbolisk interaktionism kompletterar Giddens tankar genom att bidra till hur den sociala aspekten av det mänskliga livet påverkar individens identitet. Genom denna uppdelningen av ett socialt och personligt perspektiv på identitet är tanken att analysera hur unga vuxna med utländsk bakgrund reflekterar över sin egna etnicitet, exempelvis hur de eventuellt upplever sig vara av två eller

flera etniciteter samtidigt, hur de potentiellt tillskrivs en särskild etnicitet samt vad som gör att de skiljer sig från en viss grupp.

3.3 Kulturell grupptillhörighet

3.3.1 Joane Nagel

Enligt Nagel (1994) är etnicitet en utvecklande process hos grupper och individer, där identitet, kultur och framförallt kulturell grupptillhörighet har betydelse för formandet av etniciteten. Fenomenet etnicitet existerar på grund av sociala interaktioner i samhället och dess grundläggande pelare består av identitet och kultur - vilket i sin tur formar mening och etniska gränser. Dessa meningar som formas utifrån gränserna, det vill säga vilka platser och faktorer som har en roll i processen, är under ständig konstruktion och förhandling, både internt och externt hos individen (Nagel, 1994, s. 153). Etnicitet har tidigare behandlats som ett biologiskt fenomen, medan senare forskning visat att det är starkt påverkat av kulturella faktorer (Nagel, 1994, s. 154).

Vidare beskriver Nagel hur kultur och kulturell grupptillhörighet har betydelse för formandet av etnicitet och etniska gränser, genom att skapa visionen av metaforisk kundvagn som varje individ leder genom hela sitt liv. Kundvagnen fylls av kulturella "varor" som kan innefatta allt från konst och musik till religion, normer, åsikter, symboler och kläder. Med detta försöker Nagel illustrera att kultur inte är ett historiskt eller biologiskt arv, utan att det är något som ständigt lånas, byts ut och omformas. Därför är kultur väsentligt för etniska gränser som avgör hur individer identifierar sig och var de känner grupptillhörighet (Nagel, 1994, s. 162). Dock menar Nagel fortfarande att etnicitet inte endast är ett personligt val, utan att formandet av etnisk identitet sker både frivilligt och på grund av samhälleliga strukturer. Individens val begränsas av de etniska kategorierna, eller "varorna", som finns tillgängliga under en viss tid och på en viss plats. Det innebär att när individen formar sin etniska identitet, är utbudet av kulturella varor begränsat, och ofta präglad av sociala och politiska faktorer som kan ha varierande grad av stigma eller fördel bundet till dem (Nagel, 1994, s. 156).

Med hjälp av denna teori, som belyser kulturell grupptillhörighet som central faktor i skapandet av en etnisk identitet, kan vi hur unga vuxna med utländsk bakgrund formar sin etnicitet utifrån kulturella attribut, hur etniciteten präglas av att växa upp med flera kulturer

men även vad det får för konsekvenser för deras upplevelse av tillhörighet till den svenska kulturen. Växer en individ upp med föräldrar som invandrat och med vänner som även de har utländskt påbrå genom sina föräldrar eller liknande, är det tänkbart att den metaforiska kundvagn som Nagel beskriver till mesta dels fylls med utländska kulturella attribut. Vad vi vill undersöka med detta kan exempelvis vara huruvida den kulturella grupptillhörighet unga vuxna med utländsk bakgrund upplever till andra kulturer än den traditionella svenska påverkar och eventuellt hämmar deras känsla av samhörighet i det svenska samhället och hur de resonerar kring sin kulturella grupptillhörighet.

3.4 Sammanfattning

Syftet med det teoretiska ramverk som ovan redogjorts för, är att till en början kunna finna stöd i Mead och Blumers teori om symbolisk interaktionism för att förstå hur unga vuxna med utländsk bakgrund skapar tolkar och skapar mening i sin självupplevda etniska identitet. Genom begrepp som jaget, miget och den generaliserade andre kan vi förstå hur unga vuxna med utländsk bakgrund idag resonerar kring sin etnicitet, ifall de ser etniciteten som en del av deras subjektiva anatomi eller deras objektiva identitet och hur de förhåller sig till samhällets normer kring etnicitet. För att spinna vidare på identitetsperspektivet är tanken att Giddens identitetsteori ska hjälpa oss att i vår analys förstå hur reflexiva val skapar och ständigt formar etniciteten. Samt huruvida unga vuxna med utländsk bakgrund upplever att etniciteten påverkas av deras sociala eller personliga identitet, det vill säga utifall etniciteten tillskrivs av deras omgivning eller om det är en självvald faktor som införlivas i socialiseringsprocessen, alternativt en blandning av bägge delar. Slutligen är tanken att Nagels teori om kulturell grupptillhörighet ska fungera som stöd i försöket att förstå hur kultur påverkar och formar etnicitet genom kultur, vad unga vuxna med utländsk bakgrund upplever sig ha för kulturell tillhörighet och vad det får för konsekvenser för deras kulturella och etniska identitet.

4. Metod

I detta kapitel behandlas studiens val av metod. För att uppfylla studiens syfte och besvara dess frågeställning har det funnits lämpligt att använda en kvalitativ metod. Undersökningen handlar om människors erfarenheter och upplevelser och därför bör intervju som metod fungera och vara passande till insamling av empiriskt material. Det finns många olika kvalitativa forskningsmetoder att använda som är relevanta för samhällsvetenskaplig forskning och analys, dock är intervjuer en av de bredare och mer omfattande metoderna. Genom att som forskare intervjuar människor om deras upplevelser, erfarenheter eller känslor går det att få mer insikt och djupare förståelse om det fenomen som studeras (Ahrne & Svensson, 2015, s. 4).

4.1 Metodologisk ansats

Den ansats som lämpar sig bäst för denna studie är den fenomenologiska metodansatsen. Då denna ansats fokuserar på individens tolkning av ett fenomen, är den lämplig att använda då ämnen som identitet och etnicitet diskuteras. Med hjälp av den fenomenologiska ansatsen finns det möjlighet att skapa förståelse för hur dessa fenomen tolkas och upplevs bland unga vuxna med utländsk bakgrund i samtiden. Den ontologiska utgångspunkten handlar om hur undersökningsobjekten i fråga upplever verkligheten, *deras* upplevda verklighet i förhållande till studiens forskningsfrågor. En fenomenologisk ansats fokuserar på just upplevelsen av något, i samklang med vad Fejes och Thornberg (2015) beskriver som essensen. För att nå sina undersökningsobjekt på den nivån krävs det inom den fenomenologiska ansatsen att forskaren samlar in någon form av kommunikativ data, och i detta fall valdes intervjuer som metod. Trots att det är en tidskrävande metod som kräver både planering och efterarbete är det ett lämpligt sätt att i denna undersökning att samla in data i förhållande till den valda ansatsen (Fejes & Thornberg, 2015, s. 31).

4.2 Urval

Undersökningens urval innefattar unga vuxna med utländsk bakgrund i åldrarna 18-30. Sorbring m.fl (2014) menar att det är individerna i denna ålder som i detta nu formar sin identitet, som i sin tur präglas av det aktuella samhällsklimatet, och inte av faktorer som ligger alltför långt bak i tiden. Vidare definieras utländsk bakgrund i denna studie som individer födda i Sverige med en eller två utrikes födda föräldrar. För att lokalisera dessa individer gjordes valet att inledningsvis använda ett *tvåstegsurval*, vilket innebär urvalet delas upp i två

faser (Ahrne & Svensson, 2015, s. 39). Den första fasen av urvalet bestod av att välja plats, vilket i detta fall blev Uppsala. Av pragmatiska anledningar ansågs det lämpligt att utföra undersökningen i Uppsala, där båda författarna bor och studerar. Den andra fasen av urvalet bestod av att välja population. I den andra fasen söktes det efter deltagare via Uppsala Universitet, vilket ansågs lämpligt då Uppsala Universitet är ett lärosäte författarna har direkt tillgång till.

Vidare valdes det att leta efter intervjurespondenter på universitetets campus, där målgruppen i hänsyn till ålder och utländsk bakgrund fanns att hitta. Valet av individerna som deltog i denna studie genomfördes genom ett så kallat *snöbollsurval*, vilket syftar till att deltagare till studien värvas genom en kedja av kontakter som inom ett socialt nätverk värvar varandra (Ahrne & Svensson, 2015, s. 40). Då författarna av denna studie, som tidigare nämnt, själva studerar vid Uppsala Universitet och har vistats mycket i universitetets lokaler fanns det ett naturligt socialt nätverk att i detta fall dra nytta av. Den sista delen av urvalet innefattade att dessa kontakter inom universitetet tillfrågades om de kände individer inom den åldersgrupp som eftersöktes och som har, enligt studiens definition, utländsk bakgrund. På detta sätt hittades totalt tio individer som var villiga att ställa upp på en intervju, varav fem av dem var kvinnor och fem var män. Valet gjordes att ha en jämn fördelning mellan könen då kön inte varit en avgörande aspekt i denna studie.

4.3 Insamling av empiri

Inför intervjuerna skickades ett informationsbrev² till intervjudeltagarna, där syftet med studien enkelt förklarades, samt deras anonymitet garanterades. Samtidigt formades en intervjuguide³ - i syfte att utföra en semistrukturerad intervju. Detta för att behålla öppenheten som den fenomenologiska ansatsen bidrar med samt för att låta respondenten reflektera själv över sina egna tankar och känslor. Intervjuguiden inleds med frågor om respondenten själv, samt dess bakgrund, uppväxt och föräldrars bakgrund. Vidare ställs frågor om etnicitet - vad det innebär för respondenten, hur den definierar sin egen etnicitet och orsakerna till detta. Även situationer och kontexter där deltagaren har upplevt att etnicitet har spelat en betydande roll tas upp, samt om denne anser att etnicitet påverkar vem en människa är. Slutligen får respondenten svara på om den anser att etnicitet har påverkat vem den själv är.

² Se bilaga 1.

³ Se bilaga 2.

Respondenterna fick möjlighet att välja plats där intervjuerna skulle ske, dock föreslogs campus för dem. Där skedde de flesta intervjuerna, då det är en bekant plats för deltagarna så väl som för forskarna, eftersom att alla är studenter. Platsen präglas också av en neutralitet då den inte har några kopplingar till det privata livet. Väl på plats förklarades förväntningarna som fanns på intervjudeltagarna, med utgångspunkt i studiens frågeställning. Vidare tillfrågades respondenterna om deras tillåtelse fanns att intervjuerna spelades in. Samtidigt informerades de om att deras information i så fall skulle hanteras på ett konfidentiellt sätt. En applikation på mobiltelefonen, som tidigare prövats, användes för att spela in parallellt med att anteckningar fördes. Anteckningarna fokuserad på att fånga respondenternas ansiktsuttryck och uttryck i form av kroppsspråk (Trost, 2010, s. 150).

På grund av att undersökningen utgår från en fenomenologiskt metodansats har det funnits relevant att transkribera allt som sades i intervjuerna, och inte leta efter specifika citat eller delar. Då syftet är att komma åt respondenternas upplevelser och tolkningar, behövs helheten för att sedan kunna dra generella slutsatser (Denscombe, 2018, s. 395). Därför skrevs allt som sades ner i detalj, samt det gjordes försök till att fånga olika ljud samt uttryck i transkriberingen, i kombination med de kroppsliga uttrycken som fångats i samband med fältanteckningarna.

4.4 Analys

När insamlingsprocessen och transkriberingen av intervjumaterialet var klara förbereddes det för analys. Förberedelserna för analysen inleddes med att tilldela varje textrad i det transkriberade materialet ett radnummer vilket gör det enklare för forskaren att navigera i materialet under analysen och effektivt kunna hänvisa och återgå till specifika utdrag från texten som gör sig utmärkande för analysen (Denscombe, 2018, s. 396). Därefter påbörjades en nedbrytning av materialet, detta för att utröna de mest värdefulla delarna av den stora mängden data som behandlas. Flick (2014) menar att kvalitativ analys uppfyller olika syften, syftet med denna analys var att beskriva ett fenomen, vilket i detta sammanhang innebär subjektiva upplevelser, tankar, känslor och idéer kring etnicitet och identitet. Flick menar även att analysen kan ha olika inriktningar. I detta fall går det att hävda att analysen kännetecknas av den tredje typen av inriktning som Flick beskriver, vilket är en analys som fokuserar implicita och omedvetna aspekter av ett fenomen (Fejes & Thornberg, 2015, s. 35-36).

Analysen i denna studie söker alltså mening i materialet som nödvändigtvis inte är konkret eller direkt synligt utan som snarare framträder i tolkningen av den utsaga som intervjudeltagarna gjort gällande sin självupplevda etnicitet.

Analysen har i denna studie följt den fenomenologiska tolkningsprincipen som syftar till att utröna individens tolkning av ett fenomen, i detta fall etnisk identitet. Mer specifikt handlar det om att förstå intervjuobjektets tankemönster och vad för underliggande faktorer som bidrar till dennes uppfattning av sin egna etnicitet (Smith, Jarman & Osborn, 1999, s. 219). Tillvägagångssättet som tillämpats för denna analys är en så kallad "classic comparative method/technique", vilket innebär att analysen går ut på att finna återkommande mönster som kontinuerligt tolkas och jämförs med de teoretiska perspektiv som stått i fokus. Denna metod innefattar tre nivåer av analys. Den första nivån är kodning då datan reduceras och finfördelas, den andra är tematisering som innebär en presentation av data som sedan följs av en summering där forskaren drar slutsatser och verifierar datan (Lindgren, 2014, s. 33). Dessa nivåer sker nödvändigtvis inte i ordning utan bearbetas ofta parallellt med varandra. Analysen har i denna studie varit så kallat iterativ och innebär att materialet har analyserats i flera omgångar vilket leder till att de resultat som utrönas är stabila och väl grundade (Lindgren, 2014, s. 34-35).

Stegvis har analysen alltså gått till på så sätt att första steget var att läsa igenom den transkriberade intervjun upprepade gånger för att strukturera och välja ut de delar som funnits intressanta för studiens syfte och frågeställningar, detta genom att benämna utdragen från materialet med olika nyckelord, alltså koder. I detta fall gjordes valet att under kodningen inte fokusera på användningen av specifika ord och ordsammansättningar, något som ofta förekommer inom diskursanalysen, istället valdes det att fokusera på en princip som tolkar flera ord, meningar och längre uttryckssätt som upplevdes indikera på intervjudeltagarnas underliggande upplevelser, tankar och känslor (Trost, 2010, s. 157). Därefter förfinades och reducerades koderna ytterligare genom att välja ut de utdrag som ansågs vara mest relevanta, detta genom att läsa igenom, koda och jämföra materialet ett flertal omgångar. När kodningen nått en viss mättnad och det inte längre upplevdes att några nya mönster att relevans lyftes fram, placerades koderna i större och mer övergripande kategorier, alltså den tredje nivån av analysen. Kategorierna kännetecknar de teman som kommits fram till. En viktig del i denna process har varit att noggrant organisera dessa teman efter vad som var mest representativt för studiens syfte och materialet i sig, detta för att förebygga att teman inte väljs på grundval

av forskarens selektiva motiv (Smith m.fl., 1999, s. 223). En del av koderna som plockats ut utgjorde uppenbara teman redan tidigt i analysen. Ur de teman som slutligen presenterats har det därefter dragits slutsatser som jämförts med det teoretiska ramverk studien använt sig av. Inför presentationen av den analytiska tolkningen och de slutgiltiga teman och citat som valts ut renskrevs alla citat från talspråk till textspråk, detta för att underlätta för läsaren samt reducera textmängden.

4.4.1 Exempel på analys av pilotstudie

Följande avsnitt är ett utdrag från den pilotstudie som utfördes för att testa den metodologiska ansats, metod och de analysverktyg som tillämpats. Utdragen har valts ut baserat på vad som funnits mest relevant för studiens övergripande syfte. I första citatet svarar intervjudeltagaren på vad hen känner sig som i relation till etnicitet, detta efter att ha diskuterat hans ursprung och uppväxt:

- 24. Med det... med det vill jag säga att vem jag är, är inte endast... beroende av
- 25. var jag kommer ifrån, utan det har jättemycket att göra med vad jag har varit
- 26. med om också.

I detta citat refererar deltagaren till sina självupplevda erfarenheter som han menar på även formar vilken etnicitet deltagaren upplever att han tillhör, inte enbart hans ursprung. Detta citat valde vi att ge koden "Erfarenheter". De händelser, känslor och intryck som en människa erfarar genom livet kan uppfattas vara något som bidrar till att forma ens identitet. Eftersom alla människor inte har samma erfarenheter går det därför även att tänka sig att det intervjudeltagaren förmedlar i detta citat indikerar på att hans etnicitet är beroende av hans erfarenheter och således även hans identitet. I nästa utdrag svarar intervjudeltagaren på frågan om det finns situationer eller tillfällen då han känner att han inte tillhör en kurdisk etnicitet, vilket deltagaren tidigare under intervjun konstaterat att han upplever att han gör:

- 43.(Tystnad) Ibland... är det svårt att känna mig helt kurd. Eh, för mig är språk en
- 44. väldigt stor del av en kultur, och... när jag har svårighet med språket så känns det
- 45. som att det skakar i mig, det skakar i dem rötterna. Eller när jag är... eh, i 46.
- Kurdistan och inte riktigt kan - inte riktigt kan samma slang, inte riktigt kan 47.
- umgås, inte kan koderna, eller att - eller att jag har distanseras från normerna. Då 48.
- kan jag känna att jag kommer ifrån... min - min etnicitet lite grann.

Här beskriver intervjudeltagaren att hans självupplevda etnicitet är beroende av situation, språk och sociala koder. Vi valde att tilldela rad 43-45 koden "språk" och rad 46-47 koden "sociala koder" och "normer" då intervjudeltagaren nämner bägge dessa. Språk och sociala koder kan kopplas till kultur, något intervjudeltagaren själv nämner, vilket vi även tidigt i analysen upplevde var ett återkommande tema i materialet.

Efter att ha kodat materialet som i ovannämnda exempel ett flertal gånger började vi att strukturera koderna, detta genom att välja ut de koder vi tyckte var mest intressanta och därefter söka efter samband mellan dessa. De koder vi upplevde hade ett samband ställdes upp i en tabell vilket gör det lättare att få översikt över materialet och samtidigt utforma olika teman för de samband vi funnit (Smith m.fl., 1999, s. 223). Tabellen som utformats består av tre kolumner; övergripande tema, kodning och exempel på kodad text. I kolumnen för exempel på kodad text visas utdrag från den transkriberade intervjun, i kolumnen kodning visas den tillgivna koden och under teman visas det slutgiltiga, övergripande temat (se tabell 1).

Övergripande tema	Kodning	Exempel på kodad text
Identitet	Erfarenheter	"Med det... med det vill jag säga att vem jag är, är inte endast... beroende av var jag kommer ifrån, utan det har jättemycket att göra med vad jag har varit med om också."
	Val, formbarhet	"Jag säger att jag är kurd. Jag säger att jag är svensk. Jag säger att jag är både och. Jag säger att jag är mer."
	Kärna, formbarhet	"Nej. Det blir inte så att min svenskhet blir starkare, utan att... det känns som att... kärnan blir mindre."
Kultur	Anpassning, tillhörighet	"Efter ett tag - efter att man kommit in i kulturen skulle man kunna säga att man är svensk. Tycker jag, personligen"
	Språk	"Ibland... är det svårt att känna mig helt kurd. Eh, för mig är språk en väldigt stor del av en kultur, och... när jag har svårighet med språket så känns det som att det skakar i mig, det skakar i dem rötterna."

	Sociala koder, normer	“Eller när jag är... eh, i Kurdistan och inte riktigt kan - inte riktigt kan samma slang, inte riktigt kan umgås, inte kan koderna, eller att - eller att jag har distanseras från normerna. Då kan jag känna att jag kommer ifrån... min - min etnicitet lite grann.
--	--------------------------	---

Tabell 1. Exempel på tema-tabell av pilotstudie

4.5 Validitet och reliabilitet

Det fördes diskussion kring huruvida deltagare i studien skulle informeras om studiens syfte eller inte. Fine beskriver exemplet om *the honest ethnographer* och hävdar att inte informera deltagaren är det mest lämpliga för att få ut ett “rent” resultat (Fine, 1993, s. 282). På detta sätt stärks studiens validitet genom att försäkra sig om att resultatet inte är präglad av deltagarens förkunskaper. Fine beskriver emellertid att det dock kan vara värdefullt att informera deltagaren om att syftet med studien till viss del. Dels av etiska skäl men även för att få deltagaren att känna sig sedd, hörd och uppmärksammas vilket i sin tur kan leda till att deltagaren känner sig mer motiverad att dela med sig av personlig information (Fine, 1993, s. 283). Valet togs att ta hänsyn till Fines diskussion, detta för att vara försäkrad om att uppnå en hög validitet i resultatet och samtliga deltagare informerades därför om intresset för etnicitet som fenomen, utan att gå in på några detaljer.

För att vara säkra på att deltagarna i fråga som valdes till att intervjua faktiskt bidrog med information som berörde syftet med undersökningen, som då stärker studiens reliabilitet, informerades det i intresseanmälan till deltagandet att studien riktar sig till individer som upplever sig ha mer än en etnicitet. Hade en individ som lever med utländsk bakgrund i Sverige enbart uppgett en etnicitet är det möjligt att materialet inte skulle komma att handla om den problematik som kan finnas när hen exempelvis pendlar mellan två etniska identiteter.

4.6 Etiska överväganden

Då urvalet bestämdes valdes åldersgruppen 18-30 av delvis etiska skäl. Undersökningen innefattar inga icke-myndiga individer, för att undvika att exempelvis behöva söka tillstånd från målsman eller liknande. Forskningen behandlar vidare frågor om etnicitet och identitet, vilket är ett känsligt ämne som berör personliga erfarenheter - där smärtsamma erfarenheter som ej är bearbetade kan väckas till liv. Att formulera och ställa frågor om något personligt

som självupplevd etnicitet är därför inte enkelt, och i synnerhet inte då det finns ett intresse för forskningen samtidigt som en forskarroll behöver upprätthållas. Fine beskriver i sitt kapitel om *the fair ethnographer* hur objektivitet är en illusion. Han menar att det inte är möjligt att vara helt och hållet objektiv i sin roll som forskare, och att det inte heller är något att sträva efter. Alla individer har någon slags förkunskap, känsla eller tanke om precis allt. Fine menar dock inte heller att lösningen är att vara subjektiv, och endast begränsa sig till ett perspektiv (Fine, 1993, s. 286). Det behöver inte alltid vara negativt att som forskare ha ett stort intresse för sin forskning, då det har positiva effekter på forskarens nyfikenhet (Trost, 2010, s. 148). Dock är det fortfarande relevant för en studies trovärdighet och generaliserbarhet att som forskare att ha en strävan efter att utföra sitt arbete på så objektivt, ärligt och transparent sätt.

4.7 Metodologiska överväganden och begränsningar

Under arbetet med metodvalet för undersökningen behövde flera beslut fattas som har bidragit med begränsningar som varit gynnsamma så väl som ogynnsamma för studien. Ett av de första besluten som fattades var att studien skulle använda sig av en kvalitativ ansats och inte en kvantitativ. Detta på grund att studiens syfte och frågeställning, som efter övervägning, inte skulle gå att göra kvantifierbara. Undersökningen behandlar även ett komplext och känsligt ämne, och de frågor som kan ge svar på frågeställningarna är lämpligt att behandla i form av en kvalitativ undersökningsmetod. Vidare är intervjuer en bred forskningsmetod, som ger mycket kunskap och insikt om ens studieobjekt (Ahrne & Svensson, 2015, s. 34). Att intervjua individer om deras tankar och känslor kring sin etniska identitet kändes därför relevant för studien. Trots att intervjuer är en tidskrävande typ av metod är det ett bra sätt att komma nära sitt studieobjekt.

En semistrukturerad intervjuform valdes, vilket hade sina fördelar och nackdelar. Det gynnade studien att kunna ha förberedda frågor, då det gav intervjun ett tydligt fokus, men med en exempelvis ostrukturerad intervju kanske respondenterna hade talat mer fritt (Ahrne & Svensson, 2015, s. 38). På så sätt kan forskaren fokusera mer på vad respondenten vill och känner sig bekväm med att prata om, medan risken med att sväva långt ifrån ämnet också bör tas hänsyn till. Valet gjordes att minimera dessa risker, medan respondenterna ändå skulle få viss möjlighet att prata fritt, och därför föll valet på att göra semistrukturerade intervjuer.

Urvalet var i denna studie ett av de lättare besluten att ta. Då undersökningens målgrupp är bred och omfattande, kändes det naturligt att leta efter respondenter på campus. I efterhand övervägdes det kring ifall utfallet hade kunnat se annorlunda ut om vi letade efter våra respondenter i andra svenska städer, men då Uppsala Universitet präglas av studenter från hela landet och världen, ansågs det inte vara en begränsning. Dock leder vårt val av urval till andra tydliga begränsningar, exempelvis ur ett klassperspektiv. Urvalet innebär att individer som prioriterar högre utbildning och som på grund av detta har för vana att argumentera och föra fram sina åsikter på ett reflexivt sätt representeras, och den marginaliserade arbetarklassen får på grund av detta inte utrymme i studien.

Valet gjorde även att båda författarna skulle närvara under intervjutillfällena. Fine (1993) nämner begränsningar som forskare kan uppleva relaterade till sitt biologiska kön. I denna studie identifierar sig en av författarna som man och den andra som kvinna. Trots att det onekligen hade funnits många intressanta fördelar om att undersöka hur respondenternas svar skulle kunna skilja sig mellan könen, var det inte relevant för studien att behandla den aspekten. Därför gjordes valet att behålla en viss neutralitet och båda närvara under alla intervjutillfällena. Valet gjordes även i syfte att kunna anteckna och lägga märke till fler detaljer som annars kunde ha missats.

5. Resultat

Detta kapitel presenterar resultatet av undersökningen i denna uppsats. Materialet som inhämtats består av intervjusvar från totalt 10 individer, varav 5 är kvinnor och 5 är män, vilka samtliga är födda och uppvuxna i Sverige med en eller två utrikes födda föräldrar. Det bearbetade materialet, som består av utvalda citat av intervjudeltagarnas utsagor, presenteras i detta kapitel utifrån de övergripande teman och underteman som skapats under analysen av materialet. Samtliga citat har gjorts om från talspråk till textspråk för att underlätta läsningen och reducera mängden text. En analytisk tolkning kopplad till denna studies teoretiska ramverk kommer att varvas löpande i texten med de utvalda citaten. Deltagarnas namn förblir anonyma i denna studie men för att ge läsaren en möjlighet att urskilja de olika uttalanden från varandra kommer kön, ålder och deras föräldrars födelseland att refereras till i slutet av varje citat.

Följande avsnitt består av de teman och underteman som vi funnit mest relevanta för studiens syfte. De tre första teman som presenteras är “Yttre attribut”, “Socialt arv” och “Omgivning”. De yttre attributen, såsom hårfärg, hudton och kroppsform var aspekter som deltagarna till viss del upplevde deras etniciteter. Socialt arv handlar däremot om deltagarnas uppfattningar av att etnicitet går i arv via föräldrar och nära familj. Omgivning syftar till hur etnicitet även kan uppfattas vara något som förhandlas med och tillskrivs av omgivningen. Därefter presenteras temat “Kultur” som handlar om hur etnicitet baseras på kulturella attribut och känslan av kulturell grupptillhörighet. Temat “Kultur” bryts ner i tre underteman vilka är “Kulturell grupptillhörighet”, “Språk” och “Transkulturell livsstil”. Vidare presenteras temat “Identitet och identitetskris” som tar upp deltagarnas syn på etnicitet som en del av den formbara identiteten, vilket mynnar ut i en slags identitetskris som uppstår när individer besitter mer än en etnicitet. Slutligen tar vi upp temat “Den tredje identiteten”, vilket kan ses som ett slags resultat av den etniska identitetskrisen. Det sista temat bryts ner i tre underteman vilka är “Blatte”, “Afro-svensk” och “Den moderna svensken” vilka samtliga kan tolkas som exempel på den så kallade tredje identiteten.

5.1 Yttre attribut

Nagels perspektiv syftar till att etnicitet är en utvecklande process som pågår inom individer och grupper. Denna process är dock inte synlig utåt och i sociala situationer som förekommer i vardagen antas oftast en människas etnicitet, rötter eller tillhörighet baserat på hur den ser

ut - dess yttre attribut. En 25-årig man som intervjuades förhöll sig mycket kritisk till etnicitet som fenomen, och menade på att etnicitet var något han inte la större vikt vid när han mötte andra människor. Trots detta medgav han att det till viss mån är oundvikligt att helt avstå från att notera en annans människas ursprung baserat på dess yttre attribut:

Även om det är oundvikligt att man gör vissa yttre observationer om någon första gången man träffar någon, såklart, och då är väl etnicitet en del av det, typ att man kanske gissar sig till var personen kan tänkas komma från.

(Man, 25, Kurdistan)

En annan intervjudeltagare påpekade även den stora rollen som de fysiska attributen spelar i förhållande till att identifiera sig som sin etnicitet. Han menade att en stor del av svårigheterna med att identifiera sig, i detta fall som chilinare, berodde mycket på avvikelserna i de yttre attributen:

Det är många olika aspekter men, jag vet inte, vi kan börja med det fysiska, som jag tycker att jag skiljer mig mycket från. De flesta är korta och lite tjocka och sådär... nu generaliserar jag jättemycket men jag är liksom lång och smal så när man är i Chile så är man oftast den längsta personen i rummet.

(Man, 29, Chile/Venezuela)

Individens identitet är enligt Giddens (1997) den självupplevda bilden som denna har av sig själv, vilket i sin tur är grundat i olika identitetsmarkörer som individen finner betydelsefulla. I detta fall talar intervjudeltagaren om hur hans utseende är betydande för hur han kan identifiera sig med sin etnicitet, vilket då är en av hans identitetsmarkörer. För att han ska kunna identifiera sig med den markören känner han att han behöver se ut på ett visst sätt. Identiteten styrs alltså av olika sociala markörer som består av benämningar. Exempelvis blir "chilinare" en benämning för en etnicitet som beskriver den gruppen som identifierar sig som chilinare. Mannen som intervjuats menar att benämningen chilinare till viss del definieras av de yttre attributen och då han upplever att hans fysiska attribut avviker från normen, påverkar det hans förmåga att identifiera sig med sin etnicitet.

Vidare beskriver en kvinnlig intervjudeltagare hur hennes uppfattning av sin etnicitet påverkats av folk runt omkring henne under sin uppväxt, och hur hon blev medveten om sin egen etnicitet på grund av kommentarer hon fick gällande sitt utseende:

Man påverkas så himla mycket av folk runtomkring och samhället liksom och när jag växte upp så, jag såg ju ingenting sen så blev det här men att du är mer hårig, du har mörkare hår, du har liksom ett lite annat utseende. Alltså, sånt där. Så... ja det har ju påverkat jättemycket. (Kvinna, 20, Armenien/Sverige)

Mead talar om *den generaliserade andre*, vilket är en process som börjar utvecklas redan i tidig ålder. Genom sociala möten och sammanhang börjar individen agera efter hur den tolkar andra individer i den sociala gruppens respons (Mead, 1976, s. 120). Det går därför att säga att den kvinnliga intervjudeltagaren blev medveten om att hon har flera etniciteter när det påpekades av folk runtomkring henne. Innan detta kände hon inget speciellt för sin etnicitet, men då det påpekades att hon "*har liksom ett lite annat utseende*" påverkade det också synen hon har på sin egen etnicitet. Hon skapade en mening för sin etnicitet utifrån hur andra förhöll sig till hennes utseende, och det var genom den sociala interaktionen med *de andra* som kvinnan själv kunde tolka sina känslor för sin egen etnicitet, och då också förhålla sig till den.

Intervjudeltagaren i det tidigare citatet beskriver hur hennes etnicitet har påverkats av att andra påpekat hur hon ser ut, att hon har ett "annat" utseende och därför har andra lagt märke till att hon har en till etnicitet utöver den svenska. Hon beskrev hur hon tidigare inte "såg någonting" när det kom till sin egen etnicitet, men att andras kommentarer om hennes utseende gjorde henne medveten om sin andra etnicitet. En annan kvinnlig intervjudeltagare hävdar samma sak, att hon blivit medveten om sin egen etnicitet utifrån andras uttalanden om hennes utseende. Hon påpekar även att det påverkat hennes syn på sin etnicitet, i strävan efter att uppfylla omgivningens förväntningar på henne som existerar på grund av hennes utseende. Skillnaden är dock att hon inte har ett "annat" utseende, som tidigare intervjudeltagare beskrev det som. Hon har istället ljus hår och blåa ögon, och hon menar att detta gör att omgivningen tar henne för svenskt:

Jag är ju ganska ljus också, blond, blåa ögon. Så folk tror ju att jag är svensk om jag inte säger något annat. Det påverkar ju en ändå, det blir ju så, att man tar åt sig och kanske blir lite vad andra säger. Eller jag vet inte... men det är väl kanske smågrejer? Typ när folk tror man är

svensk hela tiden och man, alltså, jag vet inte varför man strävar efter att fylla allas förväntningar. Jag tror att man bara anpassar sig. För det är det lättaste typ.

(Kvinna, 25, Iran/Sverige)

En annan intervjudeltagare som också beskriver sitt utseende som blond och blåögd hävdar samma sak:

Alltså grejen är ju att jag är ju blond och har blåa ögon och därför så antar folk när de träffar mig eller hänger med mig ett tag utan att de vet min andra etnicitet att jag är svensk. Alla tänker liksom att jag är svensk.

(Kvinna, 20, Kurdistan/Sverige)

Även här går det tala om identitetsmarkörer och benämningar utifrån Giddens perspektiv. Det blir tydligt att båda kvinnorna känner att de rent utseendemässigt platsar in i beskrivningen av en svensk, och det leder till att de lättare kan identifiera sig med den identitetsmarkören. Den 25-åriga kvinnan beskriver hur hon anpassar sig till att folk utgår ifrån att hon är svensk. Även Blumers teori kan appliceras, då intervjudeltagarna tar åt sig av detta och skapar en mening från sin etnicitet, i förhållande till att deras omgivning antar att de endast har en etnicitet. Vidare beskriver dock den 25-åriga kvinnan hur detta gör henne förvirrad, då hon trots andras uttalande baserat på hennes yttre attribut fortfarande identifierar sig med sin andra etnicitet också:

Jag har ju känt mig förvirrad. Eller alltså, jag har alltid känt mig lite förvirrad för jag känner mig inte som den här typiska svensken som är lite lagom och lite försiktig och så... samtidigt som jag är väldigt lugn. Men alltså jag vet inte... min persiska sida finns ju där i mig.

(Kvinna, 25, Iran/Sverige)

Detta visar på att individens formande av sin identitet inte endast påverkas av omgivningen - och i detta fall - omgivningens kommentarer om dess utseende. Här går det att tala om Meads teori om *Jaget* och *Miget*. Kvinnan som har deltagit i intervjun beskriver hur hennes *Jag*, vilket är den spontana sidan av henne som inte formar sig efter omgivningens normer och förväntningar, fortfarande har en grund i hennes andra, persiska etnicitet. Trots att andra ser henne som svensk, gör inte hon själv det. Dock finns det fortfarande en del av henne, *Miget*, som hon tidigare beskrivit väljer att anpassa sig efter vad folk har sagt om hennes utseende.

Mead beskriver hur dessa delar av människan är i konflikt. När det handlar om formandet av individens etnicitet spelar dessa delar av individens medvetande stor roll i hur de tolkar och uppfattar sin egen etnicitet utifrån sin omgivning.

5.2 Socialt arv

Socialiseringsprocessen är en grundpelare samt en betydande aspekt inom den symboliska interaktionismen. Mead (1976) menar att människans medvetande skapas genom sociala processer och det sociala arvet som dessa processer bidrar med, och fortsätter att göra det genom livets gång. I denna process tar han upp begreppet *signifikanta andra*, vilket syftar på de betydelsefulla närstående i en individs sociala samvaro, som exempelvis föräldrar och syskon. En 20 år gammal kvinna som deltagit i studien talar om sin etnicitet som en del av sitt sociala arv. Hon beskriver att hon känner sig mer svensk än kurdisk, även då hon egentligen inte anser sig vara mer svensk, på grund av rollen hennes mamma spelat under hennes uppväxt:

Jag känner mig dock mer som svensk eftersom jag är uppväxt här. Jag känner mig mer som svensk men jag är inte mer svensk. Jag känner mig mer svensk för jag är uppväxt här... för min mamma har haft störst del och kanske, ja, största kommandot tidigare i min barndom också. Jag har fått mer det svenska tänket, och jag kan inte prata kurdiska eller turkiska, och så vidare, och så vidare.

(Kvinna, 20, Kurdistan/Sverige)

Vidare beskriver en 25-årig, manlig intervjudeltagare om hur han, precis som tidigare intervjudeltagare, upplever att han hade kunnat identifiera sig mer med sin finska etnicitet om hans mamma hade exponerat honom mer för den finska kulturen:

Men om jag ska tänka från egen sida så är det just att min mamma hade kunnat lite mer, ja... hon säger ju också det. Att hon hade kunnat vara lite mer... visat mer sin bakgrund och pratat mer om det. Hon har alltid berättat om hur det var att växa upp... det är som att hon släppte det på något sätt och bara blev svensk. Vilket är tråkigt... jag hade hellre velat att hon hade kvar en större bit av hemlandet som hon sen kunde dela med sig till mig och syrran, så vi sen hade fått, liksom, ta del av det stället hon kommer ifrån.

(Man, 25, Finland/Sverige)

Det går alltså att säga att de signifikanta andra i en individs liv har en betydande roll i hur de tolkar och känner för sin egen etnicitet. När en individ i tidiga stadier av livet utvecklar *den generaliserade andre*, börjar dess agerande påverkas av hur den tolkar responsen från andra individer (Mead, 1976, s. 120). Om en specifik signifikant andre har en mer betydande roll i individens liv kommer den också att ta en större plats i av utvecklandet av *den generaliserade andre* hos individen. I detta fall tar båda intervjudeltagarna upp sin mamma som denna person. Intervjudeltagaren i det första utdraget beskriver att det är på grund av hennes mamma som hon har fått "*det svenska tänket*", alltså att det är något som hennes mamma gjort som har präglat henne genom socialiseringsprocessen. Då hennes mamma fört över vissa normer och värderingar på henne under denna process, lär hon sig genom *den signifikanta andra* om hur hon ska agera för att uppfylla dem. När hennes mamma har spelat en sådan betydande roll i hennes uppväxt, är det naturligt att det är hennes etnicitet och kultur som blir primär i den tjugoåriga kvinnans liv, då det är på det sättet hon lärt sig att agera i socialiseringsprocessen.

I den 25-årige mannens citat ser vi samma sak, trots att intervjudeltagaren menar att hans mamma inte har delat med sig av sin kultur och etnicitet till honom. På grund av att hans mamma, en signifikant andre i hans liv, inte har haft kvar "*en större bit av hemlandet*" är det ingenting han i socialiseringsprocessen lärt sig att agera efter. Hans etnicitet blir präglad av det på sättet att han känner en saknad för den, och beskriver att han känner sig mindre finsk på grund av detta.

Vidare presenteras två utdrag som representerar ett urval av flera uttalanden som under intervjuprocessen antydde på att det finns ett samband mellan hur individen känner för sin etnicitet och det sociala arv den ärvt från sina signifikanta andra. Nedan beskriver en 20-årig kvinna hur är båda hennes etniciteter är en del av henne på grund av hennes föräldrar:

Det är så på grund av mina föräldrar. Den svenska sidan. Jag är ju född, som jag sa, född och uppväxt i Sverige så jag har ju väldigt mycket av det i mig. Mer av det kulturella och allt sånt där. Min mamma är ju svensk men samtidigt så är ju pappa armenier så det är en del av mig också liksom.

(Kvinna, 20, Armenien/Sverige)

En 27-årig man beskriver hur han ser på etnicitet som något mer biologiskt, eller som han beskriver det - att det handlar om blod. Han beskriver att han har flera etniciteter på grund av hans föräldrar, och deras föräldrars härkomst länder:

Så som jag tänker, jag tänker att det handlar om blod. Det är vad jag tänker, att etnicitet handlar om blod. Och mitt blod är inte svenskt så... mitt blod är mixat, alltså egentligen är min pappa också från två olika länder. Min mamma är också från två olika länder. Mina morföräldrar är från två olika länder och mina farföräldrar är från två olika länder. Så om vi bara drar det dit, till morföräldrar och farföräldrar, den generationen, redan där vet jag att jag har fyra olika länder i mitt blod. Och om vi går vidare så är det ännu fler säkert.

(Man, 27, Niger/Sverige)

5.3 Omgivning

Ett annat återkommande tema som gick att utröna bland intervjuvaren handlade om hur ens självupplevda etnicitet till stor del påverkas av individens relation till omgivningen. Exempelvis kunde det handla om att få sin etnicitet legitimerad av andra inom en viss etnisk grupp:

Jag tror inte det är så lätt att man kan välja sin etnicitet, för om du vill känna du tillhörighet så måste de andra i gruppen som du vill identifiera dig med, de måste på något sätt legitimera den identiteten. Så jag tror absolut inte det är.. man kan sitta själva och tycka att man är det, men så fort man kommer ut till ett större socialt sammanhang så måste min etnicitet legitimeras av andra för att den ska bli min etnicitet.

(Kvinna, 22, Etiopien/Sverige)

Likt Meads beskrivning av den generaliserade andre går det att här uppfatta att vad den 22-åriga kvinnan beskriver är att etnicitet till stor del handlar om vad för förväntningar som finns från omgivningen. Att känna till dessa förväntningar och hur individen ska förhålla sig till dem blir i sin tur avgörande för att tillskrivas en viss etnicitet. Som den 22-åriga kvinnan indikerar kan ett misslyckande i att inte uppfylla de förväntningar som omgivningen, eller den generaliserade andre, har innebära fråntagandet av en viss etnisk identitet. Ett annat exempel på detta togs upp av den 25-åriga mannen med rötter från Finland som menade på att hans finska identitet påverkas av att han inte uppfyllde allmänhetens bild av vad en invandrare är:

Samhällets syn eller en generell syn när man tänker invandrare, tänker man inte på svensk, finsk, norsk, dansk utan det är ofta från länder bra mycket längre härifrån. Vilket ja, de är ju invandrare, men det är ju jag med. Det ses inte på samma sätt, kan jag tänka mig. Eftersom det är så nära... men ändå så långt ifrån så blir det ju att ja, du är väl svensk.

(Man, 25, Finland/Sverige)

Återigen visar deltagarnas utsagor på att det finns en tydlig känsla av att den etniska identiteten till mångt och mycket styrs av hur andra människor väljer att se på en. Som tidigare nämnt går denna känsla som deltagarna har att koppla till Meads beskrivning av hur allmänhetens generaliseringar påverkas vår bild av oss själva. Även Giddens talar om att självidentiteten är uppdelad i två delar; den personliga identiteten som individen själv formar och den sociala identiteten som tillskrivs av samhället. Med utgångspunkt i dessa perspektiv är det inte svårt att förstå varför unga vuxna med utländsk bakgrund upplever förvirring i formandet av sin etniska identitet då det ständigt pendlar mellan hur de själva upplever sig och hur andra uppfattar dem, där det inte sällan verkar finnas en diskrepans mellan uppfattningarna.

Intervjudeltagarnas utsagor kring just omgivningen och den etniska identiteten kom att handla mycket om hur andra människor tenderar att försöka tillskriva de en viss etnicitet. Vid ett tillfälle menade den 25-årige mannen med rötter i Kurdistan att hela etnicitetsbegreppet bara är ett sätt för andra människor att identifiera varandra:

Som allting annat som tillhör ens person egentligen så är etnicitet bara ännu en sak folk identifierar genom, som vi inte har något att råda över. Jag ser det som en i raden av, helt slumpmässigt tilldelade egenskaper. Det är något som har tillskrivits mig, jag har inte haft något att säga till om. Så då jag bara hanterar det som konstiga fakta som folk vill ha.

(Man, 25, Kurdistan)

Om det den 25-årige mannen beskriver stämmer skulle det, utifrån Giddens perspektiv på självidentiteten, innebära att den etniska identiteten domineras av den sociala identiteten som tillskrivs av människorna i ens omgivning. Den 29-årige mannen nämnde att han inte kunna identifiera sig som etnisk svensk och påpekade att det nödvändigt inte var självvalt utan snarare något som påverkats av sociala faktorer i samhället:

Man är inte som dem och sådär och det är inte nödvändigtvis en själv som har skapat de klyftorna, utan det är sådant som har formats av folk i ens uppväxt och den generella samhällssynen och allt det sociala men..

(Man, 29, Chile/Venezuela)

Vidare hävdade den 29-årige mannen även att det har mycket med omgivningen, med särskild fokus på den traditionella svensken, som påverkar vilken etnicitet som han

Om jag ser det ur mitt egna perspektiv är jag aldrig etnisk svensk. På ett sätt.. För att jag vet den äldre etniska svensken kommer se mig som en etnisk svensk så att.. Även då den äldre etniska svensken inte är den som bestämmer så känns det som man alltid kommer ha det motståndet. Och så länge det motståndet existerar så kanske det uppstår ett motstånd inom en själv att inte vilja se sig själv som etnisk svensk.

(Man, 29, Chile/Venezuela)

Som Mead och Blumer talar om består våra identiteter av två delar, ett jag och ett mig. Miget är i det här fallet det som blir dominerande, då den 29-årige mannen beskriver att han ger vika för hur den "äldre svensken" väljer att definiera honom som icke-svensk. Miget är den del av oss som agerar utifrån hur andra ser på en eller har förväntningar på en. Många av intervjudeltagarna återgav liknande utlåtande vilket tyder på att individer som växer upp med utländsk bakgrund till stor del formar sin etniska identitet utifrån vad omgivningen tycker och tänker och inte utifrån sina egna preferenser.

5.4 Kultur

Vad Nagel (1994) menar är att en stor del av det som utgör ens etnicitet grundar sig i de kulturella aspekterna som språk, traditioner, mat och normer. Det visade sig att även samtliga deltagare i den här undersökningen, på flera olika sätt, upplevde en stark koppling mellan etnicitet och kultur. I en jämförelse mellan sig själv och andra etniska grupper kunde den 25-årige mannen med rötter i Finland uttrycka en viss besvikelse över att inte ha någon stark koppling till den finska kulturen:

För exempelvis kurder är det viktigt, de kan liksom sitt språk och de håller hårt på sina kulturer och traditioner och jag har aldrig liksom känt så starkt för den finska. Jag är finsk, och sen är det inte så mycket mer med det, och det är ju lite tråkigt.

(Man, 25, Finland/Sverige)

Vad som framgår i den 25-åriges uttalande är en viss antydning på att de kulturella traditionerna från föräldrarnas hemländer är positiva och viktiga egenskaper i formandet av den etniska identiteten. Att inte ha kontakt med kulturen som härstammar från sina föräldrars hemländer tycks ha en försvagande effekt på den etniska identiteten vilket i samklang med Nagels teori skulle innebära att kultur är en stor del av den etniska identiteten.

5.4.1 Kulturell grupptillhörighet

Förmågan att känna koppling och gemenskap med en viss kultur och grupp visade sig ha stor betydelse för den etniska identiteten hos intervjudeltagarna, vilket också går ihop med Nagels påstående om att etnicitet till stor del avgörs beroende av vilken kulturell grupptillhörighet individen upplever sig ha. Den 26-åriga kvinnan med rötter i Gambia reflekterade över vad som gjorde en person till etnisk svensk efter att ha konstaterat att hon själva identifierar sig som det. Hennes syn på vad som gör en människa etnisk svensk visade sig, likt Nagels perspektiv på etnicitet som en kulturell tillhörighet, ha mycket med att göra hur individen själv tar till sig kultur och traditioner:

För jag tycker inte att det har med det att göra, jag tycker det har att göra med hur man tar till sig kulturen, att man tar till sig språket, att man tar till sig alla traditioner.

(Kvinna, 26, Gambia/Sverige)

Nagel pratar om den metaforiska kundvagnen som syftar till vår förmåga att ta till oss olika attribut genom livet som i sin tur bidrar till att forma våra etniciteter. Det svenska språket och de svenska traditionerna är kulturella attribut som den 26-åriga kvinnan med rötter i Gambia menar på är vad som avgör vem som kan identifiera sig som svensk eller inte. På liknande sätt resonerade den 22-åriga kvinnan med rötter i Etiopien kring förmågan att ha flera etniciteter, vilket hon menar på är beroende av vilka kulturer individen lyckas anamma och känna tillhörighet till:

Om du känner tillhörighet till flera olika kulturer, då tror jag du kan känna att du har flera etniciteter även om du till en början kanske bara kände att du har en så kan du nu ha fem. [...] Alltså jag tror det finns både gott och ont, jag tror det goda med att ha flera etniciteter kan vara att man kan känna tillhörighet till flera människor eller till flera nationer. Vilket jag tror är en av de bästa känslorna för en människa, att man hör hemma någonstans.

(Kvinna, 22, Etiopien/Sverige)

Vad både den 26-åriga och den 22-åriga kvinnan talar om visar tydligt på att det finns en uppfattning om att en stor del av den etniska identiteten beror på var individen känner kulturell grupptillhörighet, oavsett om det handlar om en svensk eller annan etnicitet.

5.4.2 Transkulturell livsstil (Kundvagnen)

Som tidigare nämnt använder Nagel den metaforiska kundvagnen för att beskriva hur vi som individer samlar på oss olika kulturella attribut genom livet. Dessa attribut är i sin tur utbytbara, lånande och flexibla enligt Nagel. Med Nagels metaforiska kundvagn kan vi förstå hur unga vuxna med utländsk bakgrund anammar flera olika sorters kulturella attribut genom att dels ha en blandad etnicitet men också genom att finna gemenskap bland andra individer med liknande bakgrunder. Att enkelt ta till sig och förstå flera olika kulturer kan, som tidigare nämnt, kallas en transkulturell livsstil. Den 27-årige mannen med rötter i Niger beskriver det på följande vis:

På grund av min mix så jag har ju umgått med folk med invandrarbakgrund, folk med svensk bakgrund, folk som har kommit nya till Sverige, folk som är födda i Sverige, folks om är rika, folk som är fattiga, folk som är mitt emellan. Det positiva nu i vuxen ålder är att jag fått lära mig alla de här grejerna, jag kan blanda från den här skålen, ta de sorterna jag gillar..

(Man, 27, Niger/Sverige)

Vad den 27-årige mannen beskriver i citatet ovan går att tolka som att en mixad bakgrund kan ge upphov till att finna gemenskap och få förståelse med många olika grupper i samhället. Detta var något som vi kopplade till temat "transkulturell livsstil", vilket syftar till förmågan att vara bekväm och finna behörighet i fler olika kulturer på samma gång. Att besitta den förmågan tycktes vara något som flera av deltagarna upplevt. Den 29-årige mannen med rötter i Chile och Venezuela nämner just den förmågan att kunna växla mellan olika kulturer vid behov:

Jag är jätteglad och stolt över att man har spanskan som språk och det är någonting som jag gärna skyltar med typ "aa men jag kan språket" för det är inte alla som kan. Och sen så är jag stolt över att kunna säga att jag är venezolan ibland och samma chilinare ibland när Chile spelar fotboll och såhär så ja det blir ju en del av ens identitet.

(Man, 29, Chile/Venezuela)

Det förekom även att fler deltagare uttryckte en förmåga till att ha förståelse och känna gemenskap med andra kulturer, även sådana kulturer som inte nödvändigtvis var kopplade till deras föräldrars eller deras eget födelseland:

Alltså folk har ju kommit hit också med sin kultur men försöker också anamma den här kulturen antagligen vilket gör att de också står med fötterna i två världar vilket jag kan identifiera mig med och kan ha förståelse för att det kan vara svårt.

(Kvinna, 26, Gambia/Sverige)

5.4.3 Språk

Att känna till och behärska ett språk visade sig ha stor betydelse för flera av deltagarna. Språket är en stor del av en kultur och med Nagels perspektiv på kultur som en av två grundpelare i etnicitet är det förståeligt att flera av deltagarna upplever att språket blir avgörande för deras förhållande till den etniska identiteten. Den 25-åriga mannen med rötter i Finland uttrycker en besvikelse över att inte tala eller förstå det finska språket, något han menar kraftigt försvagar hans finska etnicitet:

Jag har verkligen velat kunna finska. Helst flytande men åtminstone riktigt bra, för att kunna, ta del eller liksom känna tillhörighet på ett annat sätt mot vad jag gör idag... för jag har aldrig riktigt anammat det och fått dela det till hundra procent då jag inte kan språket. Jag kan känna att det är en väldigt viktig grej att kunna. Men hade jag haft språket hade jag kunnat åka dit och ta del av kulturen där och känna in hur det är i Helsingfors eller något mindre ställe. Men då jag inte kan språket blir jag bara som en svensk som inte kan språket... jag blir mer som en turist än vad jag blir en liksom... ja, finsk som söker sina rötter. Eftersom jag inte kan språket så kan jag inte ta del lika mycket av min etnicitet och det börjar leda till att jag börjat tänka att jag faktiskt har en annan etnicitet.

(Man, 25, Finland/Sverige)

Även den 20-åriga kvinnan med rötter i Kurdistan och i Sverige uttryckte att hennes bristfälliga kunskaper i det kurdiska språket försvagat hennes kurdiska etnicitet:

Herregud hade jag kunnat kurdiska... jag tror jag hade känt mig mycket, mycket mer kurdisk om jag kunde prata kurdiska. Alltså verkligen.

(Kvinna, 20, Kurdistan/Sverige)

Den 25-åriga kvinnan med rötter i Iran och Sverige uttrycker att den svenska delen av hennes etnicitet blir starkare då hon inte talar persiska, vilket är hennes pappas modersmål:

Jag är ju uppvuxen med min svenska mamma och då blir det kanske att den persiska sidan inte alltid räcker till då. Och det blir ju tydligt då jag inte ens talar samma språk som min pappa.

(Kvinna, 25, Iran/Sverige)

Dessa tre ovanstående citat representerar ett urval av flera uttalanden som under intervjuprocessen antydde på att språk som ett kulturellt attribut är av största vikt för att känna tillhörighet till en viss etnicitet. Precis som Nagel menar är alltså etniciteten en slags formbar del av identiteten som till stor del bygger på de kulturella "varor" som individer bär med sig i sin metaforiska kundvagn genom livet och där just språk får en avgörande roll. Samtidigt finns en tydlig begränsning i vilka kulturella färdigheter och kunskaper som finns tillgängliga för individen, vilket även Nagel understryker då hon påpekar att den metaforiska kundvagnens form och storlek är begränsad och att vi inte nödvändigtvis har tillgång till alla varor.

5.5 Identitet och identitetskris

En central del i denna studie har varit att undersöka hur etnicitet kan tolkas ur ett identitetsperspektiv. Förandet av identitet är en process, där individen etablerar sin roll i den sociala världen - både för sig själv och inom sociala grupper. Fokus i denna undersökningen ligger på etnisk identitet, och hur intervjudeltagarna känner för sin etnicitet baserat på känslan av tillhörighet, vilket i sin tur är en betydande aspekt för identitetsskapandet. Samtliga citat från intervjuerna i det här avsnittet speglar en gemensam känsla av förvirring som ungdomar med utländsk bakgrund i Sverige känner gällande sin etnicitet och identitet. Vi har valt att benämna det som en *identitetskris*, då ett mönster präglad av problematiken gällande identifikation har påvisats genom intervjuernas gång.

I följande utdrag beskriver den 29-årige mannen med rötter i Chile och Venezuela förvirringen han upplever kring sin etnicitet, var han kommer ifrån, och hur denna identitetskris har följt med honom i princip genom hela hans liv:

Varför jag uttrycker det så såhär "min mammas land" mer än mitt egna är för att jag aldrig heller riktigt kunna hundra procent relatera till en hundra procentig chilinare... och samma sak med Venezuela... efter att ha varit där så inser man så här att man har rötter därifrån men man är inte liksom... man ÄR inte därifrån på ett sätt. Och det var väl en del av ens identitetskris som man dels har haft, har och hade fram tills att man i vuxen ålder åkte till de här länderna och fick det bekräftat av de som lever där.

(Man, 29, Chile/Venezuela)

Flera sociologer menar att en individs identitet är uppdelad i flera delar. Mead och Blumer delar exempelvis upp identiteten i Jaget och Miget, medan Giddens väljer att kalla dem för den sociala och den personliga identiteten. Det intervjudeltagaren i utdraget upplever är en slags förvirring kopplat till hans sociala identitet. Giddens beskriver att den sociala identiteten är den som individen blir tillskriven av omgivningen. Den kan kännetecknas av olika benämningar som beskriver en individ likväl som tillskriver den till en grupp. Exempelvis beskriver mannen med rötter i Chile och Venezuela hur han under sin uppväxt inte känt sig som en "*hundra procentig chilinare*", och att detta bekräftades för honom i vuxen ålder när han själv besökte sina föräldrars födelseländer. Eftersom att han i både Chile och i Venezuela blivit betraktad som någon som kom utifrån, bekräftade det också hans känslor om att inte helt kunna passa in eller känna tillhörighet.

En annan intervjudeltagare beskriver på liknande sätt, att han har funnit det svårt att veta var han hör hemma och hur han ska bete sig i olika sociala sammanhang:

Under uppväxten så fanns det också såklart saker som var jobbiga med det där, att man vet inte hur man ska vara, man är på ett sätt i det ena sammanhanget och på ett annat sätt i andra sammanhanget, och man känner själv att man inte vet, att man måste tänka efter. Det här med att bara vara, det är inte något jag inte växte upp med på samma sätt.

(Man, 27, Niger/Sverige)

Intervjudeltagaren med rötter i Niger berättar om hur hans identifikationsprocess inte har kommit naturligt för honom, utan ständigt varit något han behövt tänka på och anpassa efter

olika sociala situationer. Det är under vad Giddens beskriver som socialiseringsprocessen som utvecklandet av individens identitet sker. Giddens menar att faktorer som miljö och socialt umgänge har betydelse för skapandet av identiteten, och påverkar även människans frihet och individualitet, och spelar stor roll för dennes förmåga till självständigt tänkande och handlande (Giddens, 2003, s. 43). Intervjudeltagaren har under denna process lärt sig vad som förväntas av honom i olika sociala sammanhang och bland olika grupper med olika bakgrunder. Det är därför svårt för honom att identifiera sig med de sociala markörerna som han definieras av, då han ständigt behöver anpassa sig efter en ny markör beroende på situationen han befinner sig i.

Vidare går det även att tala om Blumers meningsskapande. Blumer menar att det är just mening som styr över hur individer handlar. Även detta är en process, där meningen för olika ting skapas då individen interagerar med andra. Genom att tolka hur andra människor förhåller sig till objektet, exempelvis etnicitet, lär sig individen hur den ska förhålla sig till den sociala världen. Nedan följer ett utdrag där den 20-åriga kvinnan med rötter i Armenien beskriver hur hon upplever att hennes etnicitet ifrågasätts när hon är utomlands:

Men, också... när man är typ utomlands och någon frågar var kommer ni ifrån? Sverige, säger jag då, för det är där jag kommer ifrån, det är där jag bor... ja men vad är din etnicitet? Får man frågan då, efter. Och det är så svårt... liksom, de letar efter någonting mer.
(Kvinna, 20, Armenien/Sverige)

Även en 20-årig intervjudeltagare med rötter i Kurdistan beskriver känslan av att hennes etnicitet inte räcker till:

Men sen kommer hela den där grejen att man inte riktigt blir tillräcklig för något. Typ det kan jag känna med min kurdiska släkt, kanske när jag hänger med dem, kanske är lite synd att det ska behöva vara så men tyvärr så är det lite så.
(Kvinna, 20, Kurdistan/Sverige)

När Blumer (1969) talar om meningsskapandet, tar han upp Meads begrepp *Jaget*. Han menar att en individs *Jag* är ett objekt. Individen kan alltså kommunicera med sig själv och skapa föreställningar om sig själv (Blumer, 1969, s. 62). Individens interaktion med sig själv bidrar till identifikationsprocessen, där individen skapar mening och analyserar sina handlingar, i

förhållande till sociala möten. Båda kvinnorna i utdragen ovan har utifrån att få sina etniciteter ifrågasatta skapat meningen att de inte är tillräckligt av någonting - att deras etniciteter inte räcker till. De ha svårt att identifiera sig med benämningen "svensk", likaså som benämningen "kurd" eller "armenier", då de utifrån sociala interaktioner senare interagerat med *Jaget* och skapat en mening utifrån detta.

Vidare presenteras två utdrag som representerar ett urval av fler uttalanden som, likt de två första, under intervjuprocessen visade på att deltagarna kände en förvirring kring sin etnicitet. Här nedan förklarar den 22-åriga kvinna med rötter i Etiopien problematiken hon upplever med att tillhöra två folkgrupper:

Ja jag tror definitivt att det blir problem för då tillhör du ingenstans, för att du ser ut som en folkgrupp men du är inte alls som dem. Du har inte egenskaperna, traditionerna, kulturen och sånt. Men sen har du de där kulturella traditionerna hos en annan folkgrupp, men du ser inte ut som dem. Så då är det typ såhär "ja vad är jag då?"

(Kvinna, 22, Etiopien/Sverige)

Den 20-åriga kvinnan med rötter i Armenien beskriver samma sak i förhållande till hennes etnicitet och identitet:

Ja, det tror jag nog. Alltså... precis, för att, det är också svårt att hitta sin identitet. Det kan vara ganska svårt ibland och speciellt när man kommer ifrån olika sidor av världen, och sånt. Var platsar jag in liksom?

(Kvinna, 20, Armenien/Sverige)

Nedan beskriver den 27-åriga mannen om hur han som barn inte kände att han passade in:

Man vet inte riktigt varför man känner sig lite förvirrad ibland och man passar inte 100% in i nått av sammanhangen. Egentligen bara med syskonen för vi ser ut som varandra (skratt) och vi hade andra mixade barn som var på gården och sånt där. Där var det liksom, där var det bara, allt var samma. Där var man helt i sitt element, men i alla andra sammanhang, till exempel när man var med svenskar, ja men då vet man ju på direkten "ja okej din hudfärg är inte vår som våran hudfärg, ditt namn är inte som våra namn" och "din pappa verkar inte vara som våra pappor". Och man kände den här grejen, och så försöker man passa in, som barn försöker man bara passa in, och samtidigt får man en dålig känsla.

(Man, 27, Niger/Sverige)

Det blir tydligt här att intervjudeltagarens identitet och tillhörighetskänsla har påverkats av hans kulturell grupptillhörighet. Genom socialiseringsprocessen där formandet av hans identitet har skapats, har också hans tankar om sin etnicitet formats utifrån kulturella attributer. Han beskriver att han som barn inte kände att han riktigt passade in någonstans, och speciellt inte bland, vad han beskriver som, "svenskar". Utifrån de sociala möten han tog del av kunde han skapa meningen att han skiljde sig från "svenskarna", och att det var något med honom som gjorde att han inte passade in. Dels genom kommentarer om hans utseende, men även tydliga kulturella skillnader, exempelvis när han beskriver att "*din pappa verkar inte vara som våra pappor*". Nagel (1994) menar att etnicitetens grundpelare består av just identitet och kultur. Att den kulturella grupptillhörigheten har betydelse för hur individen ser på och formar både sin etnicitet och identitet. Intervjudeltagarens identitet har alltså präglats av hans kulturella möten, som skedde i tidiga stadier av socialiseringsprocessen. På grund av att han har växt upp med flera kulturer har det påverkat hans känsla av tillhörighet till den svenska kulturen, och möjligheten att kunna identifiera sig med den.

5.6 Den tredje identiteten

Det sista temat som vi valt att ta upp i denna studie är den så kallade tredje identiteten. Den tredje identiteten är ett alternativ till de etniska identiteterna individer pendlar mellan och kan därför ses som en slags hybridisering av exempelvis den svenska identiteten och den etnicitetens förälder eller föräldrar har. Den 22-åriga kvinnan med rötter i Etiopien talade om vad som kan uppfattas som en tredje identitet men som saknar benämning och menade på att det var ett fenomen hon ännu inte ansåg existera, men som med största sannolikhet skulle bli aktuellt i Sverige:

I ett land som Sverige tror jag att det kommer komma, att barn som har två etniciteter och två olika kulturella bakgrunder, att de på något sätt skapar sin egna, eller att de har liknande känslor och de känslorna är okej, att du behöver inte va det ena eller det andra för så upplever jag att det är idag. Antingen är du svensk eller en invandrare. Det finns inget mitt emellan liksom.

(Kvinna, 22, Etiopien/Sverige)

Det finns en tydlig uppfattning av att deltagarna finner det problematiskt att fullkomligt identifiera sig med sina föräldrars etniciteter. Då deltagarna i flera avseenden antyder på att de även finner det svårt att även identifiera sig som svenskar känns det naturligt att de söker ett annat val. Vad den 22-åriga kvinnan beskriver tyder mycket på att detta är ett problem och att en alternativ lösning skulle vara att skapa en egen, ny slags identitet som inte kräver att individer med utländsk bakgrund tvingas välja mellan exempelvis etiopier eller svensk.

5.6.1 "Blatte"

Som den 22-åriga kvinnan tog upp i det senaste citatet finns ett behov av en ny slags identitet som varken förkastar sina föräldrars etniska identitet eller den svenska identiteten och samtidigt inte heller tvingar de att välja mellan dem. Flera av deltagarna nämnde helt oberoende, vid flera tillfällen, begreppet "blatte". En naturlig följdfråga var då vad begreppet betyder och svaren kunde exempelvis lyda på följande vis:

Aa det är svårt alltså.. men det är oftast de med föräldrar utifrån, eller själva har kommit från något annat land, skulle jag definiera det som.

(Man,27, Etiopien/Eritrea)

Det är typ en samlingsidentitet för invandrare eller andragenerationsinvandrare i Sverige. Då tror jag den gemensamma identiteten de har är blatte.

(Kvinna, 22, Etiopien/Sverige)

Även då en "blatte" med största sannolikhet härstammar från det latinska begreppet *blatta*, vilket betyder kackerlacka, samt att det primärt brukats som ett nedsättande skällsord mot invandrare verkar deltagarna mest se det som ett sätt att beskriva individer som har någon form av invandrarbakgrund. "Blatte"-begreppet visade sig dock ha djupare betydelse och kom att beskrivas som både en identitet och en kultur att känna tillhörighet till:

Ja, blatte-kulturen.. alltså det känns som att alla blattar har det här identitetsproblemet egentligen. Alla har det, vissa säger inte det, men de flesta som jag är uppvuxen, ingen säger att de är svenskar. Alla som har varit båda delarna, känner till att svenskarna snackar skit om invandrarna snackar skit om svenskarna. Så vi blir träffade i varje skitsnack (skratt), så någonstans i min uppväxt har jag gått närmare den här blatte-kulturen. Har fler vänner som är från den delen och jag känner mig mer hemma där. [...] Jag är en svensk blatte. Det är vad jag är. Då kommer jag aldrig behöva bråka med nånting om svensk hit och dit, för det är så mycket

av mig som inte är svenskt. Utseende, gener, blod, värderingar osv.. Så mycket av mig som inte är från det landet min pappa kommer ifrån heller, ännu mer så klart, eftersom jag bara besökt det landet, aldrig bott där. Så då passar jag inte där heller, men någonstans passar vi alla in! Så jag passar in i blatte-kulturen i Sverige. Så jag är en blatte som är ett svenskt ord på något sätt, så det är det som är jag. Till exempel delar vi den här grejen att vi söker vår identitet, var hör vi mest hemma [...] Men när jag säger att jag är svensk, då kan man lätt tänka att jag är som svenskar, etniska svenskar. Jag vill inte att någon ska tänka det för det är så långt ifrån sanningen. Men de kan inte tänka heller att jag är nigerier, för det är också långt ifrån sanningen. Så vad är det som beskriver mig bäst - det är en blatte.

(Man, 27, Niger/Sverige)

Vad den 27-årige mannen beskriver, i det långa om än upplysande citatet ovan, tyder mycket på att "blatte"-begreppet i hög grad kan användas som den lösning som den 22-åriga kvinnan tidigare förutspått. Den 27-årige mannen beskriver mycket tydligt hur "blatte"-identiteten fungerar som en slags utväg för alla de som drabbas av en etnisk identitetskris. I mångt och mycket går det därmed att tolka att "blatte"-identiteten är en slags tredje identitet som konvergerar den så kallade dubbla identiteten, bestående av exempelvis den svenska identiteten och ens föräldrars etniska identitet. "Blatte"-kulturen tycks även bygga på en gemenskap som grundar sig i liknande erfarenheter av att växa upp i Sverige med utrikes födda föräldrar, kulturkrocken mellan dessa länder och känslan av att aldrig riktigt passa in. "Blatte"-kulturen har dessutom vissa tydliga normer som enligt den 27-årige mannen, skiljer sig från den svenska kulturen:

Alltså några enkla exempel, väldigt konkreta är att alla vet att blattar är generösare än svenskar. Så när du kommer till en blatte, då bjuder de på saker, de får gästen att känna sig som hemma - det som är mitt är ditt - "okej finns det en portion pasta, det är inga problem. Vadå det räcker inte? Vi delar på mitten". Så det är ganska självklart inom blatte-kulturen.

(Man, 27, Niger/Sverige)

Trots de positiva aspekterna av "blatte-identiteten" som beskrivs i citaten ovan uttrycktes en viss problematik i användandet av begreppet "blatte". Ett exempel var när den 29-årige mannen delade med sig av sin bild på begreppet:

Tycker det är fult, jag personligen använder inte det. Jag har reflekterat över det ordet och försöker att inte använda det när jag ska beskriva andra folk, även om jag känner att jag kan

beskriva någon som är som mig liksom... invandrare typ. Sen förstår de flesta att det är negativt laddat men det känns som att en del folk har tagit till sig det ordet och, liksom gjort det sitt och accepterat det. Lite som n-ordet, att man accepterar det och använder det som att det inte vore någonting. Man dödar ordets negativa bemärkelse genom att använda det, man avdramatiserar det.

(Man, 29, Chile/Venezuela)

För många av deltagarna innebar ordet "blatte" identitet och kultur, som enligt Nagel är de centrala byggstenarna i etnicitet. Det går därmed att konstatera att "blatte"-begreppet går att tolka som en tredje identitet. Ändock finns en problematik, som den 29-årige mannen beskriver i citatet ovan finns det alltid en underton av negativ bemärkelse i användandet av begreppet. Även den 22-åriga kvinnan med rötter i Etiopien nämnde detta, men menade samtidigt att det inte behöver vara negativt:

Jag tror det kan vara ett svar på det jag prata om innan, en lösning för de som har mer än en etnisk och kulturell bakgrund. För många har nog blatte en negativ laddning, hur folk pratar om det. Jag ser det inte som något negativt. Om det inte var så stigmatiserat tror jag det begreppet hade varit väldigt bra för människor som inte är etnisk svenska, som inte riktigt vet vad de ska identifiera sig som eftersom de inte är hundra procent är något. Även om båda dina föräldrar är från samma land och du åker tillbaka till det landet, anses du fortfarande inte vara som dem. Så jag tror blatte har en stor betydelse för många som kanske inte hundra procent passar in någonstans.

(Kvinna, 22, Etiopien/Sverige)

Det framstår som ytterst paradoxalt när ett ord med så välkänd negativ laddning, samtidigt kan komma att få så stor betydelse för människors etniska identitet. Majoriteten av deltagarna använde ordet "blatte" i beskrivande syfte. Vid frågan om "blatte"-begreppets betydelse nämnde samtliga att det till viss del var ett nedlåtande ord, samtidigt som de flesta av dem ansåg det vara något de kunde känna tillhörighet till.

5.6.2 Afrosvensk

Den tredje identiteten är som tidigare nämnt en slags sammanslagning av en individs två, eller flera, etniska identiteter. Den 26-åriga kvinnan med rötter i Gambia upplevde att ett alternativ till den svenska och den gambianska identiteten var att kalla sig afrosvensk:

Men för mig är afrosvensk, någon som har ursprung i ett afrikanskt land, vare sig de har en förälder som är därifrån som jag och är född här, eller någon som, typ mina kusiner, båda deras föräldrar har kommit hit och sedan fått barn här. Så någon som är född här eller kommit hit och har koppling till Afrika.

(Kvinna 26 Gambia/Sverige)

Likt begreppet afro-amerikan som brukas för att beskriva den svarta befolkningen av USA menar den 26-åriga kvinnan att afrosvensk är en benämning som hon känner sig bekväm med att bli kallad och som kännetecknar en blandning av av den svenska och den afrikanska kopplingen hon har. Då även detta kan ses som en sätt att inte tvingas välja mellan sina etniciteter utan snarare en fusion av dem, är det tänkbart att afrosvensk kännetecknar en tredje identitet.

5.6.3 “Den moderna svensken”

Det sista temat vi valt att presentera i resultatet av denna undersökningen är “Den moderna svensken”. Den moderna svensken var något som återkom flera gånger och oftast under det senare skedet av intervjuerna när deltagarna haft möjlighet att reflektera och fundera kring ämnet ett tag:

Mmm.. aa jag känner mig som en svensk ändå. Sen vet jag att man kanske inte ses som en hundraprocentig svensk men jag tänker "äh vi är de moderna svenskarna", vi är dagens svenskar. Vilket känns som att det är mer accepterat att vara en andragenerationsinvandrare än den första generationen. Folk ser inte lika stor skillnad på en själv som de gör med ens förälder. [...] En modern svensk är inte främlingsfientlig, öppnar upp för många olika kulturer, kan flera språk och kan se väldigt olika ut, i sån hud och hårfärg.

(Man, 29, Chile/Venezuela)

Vad den 29-årige mannen beskriver handlar mycket om att han trots allt upplever sig som svensk. Även då han eventuellt inte klassas som svensk av andra människor i sin omgivning menar han att det hans utländska bakgrund egentligen inte gör honom mindre svensk, utan snarare en modern version av svensken. Den 29-årige mannen som även själv har barn som är födda i Sverige, önskar även de ska bli betraktade som svenskar, utan att nödvändigtvis förkasta sina utländska rötter:

Jag vill att de ska känna sig som svenskar.. med allt vad det innebär. Men sen vill jag absolut inte att de ska glömma, eller bortse från sina rötter, kulturen och språket som kommer därifrån... För att det är så här att vi någon gång måste dra linjen, att från och med nu och framåt, kommer vi blicka tillbaka och säga att "här någonstans, runt det här årtalet, såg svensken inte ut och betedde sig inte som de gjort förut längre, utan svensken ändrades". Så ja på ett sätt, hoppas jag att det blir så.

(Man, 29, Chile/Venezuela)

Det skulle kunna gå att tolka den moderna svensken som den 29-årige beskriver är den tredje identiteten som uppstår, då den kombinerar känslan av att vara svensk och allt vad det innebär men som ändå har en stark koppling till sina utländska rötter. Samtidigt går det att tolka utsagorna om den moderna svensken som ett skifte i definitionen av vad svenskhet är. Kanske är det så att lösningen på den etniska identitetskrisen som unga vuxna med utländsk bakgrund upplever egentligen kan vara att börja se sig själva och andra med liknande bakgrunder som svenskar. Den 26-åriga kvinnan med rötter i Gambia menar att den nya och kommande generationen svenskar till stor del är av blandad härkomst men trots det även bör ses som etniska svenskar:

Och med den generationen som växer upp nu som är helt mixad, andra generationens, tredje generationens - om man nu kan kalla oss för det, nu är vi ju etniskt svenskar!

(Kvinna, 26, Gambia/Sverige)

Att flera av deltagarna benämner sig själva och andra som "moderna svenskar" tyder, likt "blatte"-identiteten, på en slags strategi för att finna en identitet och att erövra det svenska. I det sista citatet av den 26-åriga kvinnan med rötter i Gambia visas även ett tydligt ställningstagande till att ändra på uppfattningen av vad en etnisk svensk är då hon menar på att även barn och barnbarn till invandrare som föds och växer upp i Sverige ska ha rättigheten att bli betraktade som etniska svenskar.

6. Slutdiskussion

Detta kapitel avser att summera studiens resultat i förhållande till det grundläggande syftet och de forskningsfrågor som genomsyrat hela arbetet. Därefter kommer en diskussion att redogöras för som berör resultatets anknytning till den tidigare forskning och de teoretiska bidrag som stått i fokus, samt huruvida resultatet bidragit till forskningsfältet. Vidare kommer detta kapitel att diskutera resultatet i förhållande till det metodologiska valet som gjorts för att slutligen presentera arbetets slutats och förslag för vidare forskning.

6.1 Summering

Den här uppsatsen övergripande syfte har varit utforska hur unga vuxna med utländsk bakgrund resonerar gällande sin etnicitet, ett fenomen som baseras på att de individer som undersökts anser sig själva bestå av mer än en etnicitet. För att närma sig en förståelse för detta har följande forskningsfråga stått i primärfokus: *Hur tolkar och resonerar unga vuxna som växer upp i Sverige med utländsk bakgrund kring sin etniska identitet?* Utifrån det material som består av intervjusvar från 10 intervjuer med individer i åldrarna 18-30 som samtliga är födda och uppvuxna i Sverige men med utrikes födda föräldrar har vi lyckats utröna 6 övergripande teman som sammanfattar de mönster som gått att urskilja i deltagarnas resonemang kring sin etniska identitet.

Det första temat som presenterats har handlat om socialt arv, där deltagarna övergripande uppgett att deras etnicitet är en del av en historia som ärvs genom familj och föräldrar. Här har gått det att tyda starka kopplingar mellan etnicitet och identitet, inte minst med hjälp av Blumers perspektiv på symbolisk interaktionism och Meads förklaring av de signifikanta andra. Då deltagarna uppger att de lär sig sina etniciteter genom sina föräldrar stämmer det väl överens med Mead och Blumers beskrivning på hur människan skapar mening och formar sin identitet genom de betydelsefulla närstående som närvarar i en individs sociala samvaro under uppväxten.

Det andra temat som tagits upp handlar om hur deltagarna uppfattar att etnicitet skapas genom reflexivitet och förhandling med omgivningen. Temat omgivning kan tolkas som en följd av det sociala arvet - där individen, från att först och främst ha format sin etnicitet genom interaktion med de primära närståenden, beger sig vidare i livet för att sedan interagera med samhället i stort. Här passade Meads teori om den *generaliserade andre* väl in för att förstå

hur etniciteten formas utifrån vad som finns för förväntningar hos människor i ens omgivning. Den generaliserade andre innebär att förväntningar och hur andra ser på en formar hur individen ser på sig själv. På samma sätt beskrev deltagarna upprepade gånger att deras etniciteter baseras mycket på vad andra runt om har för uppfattning av dem. Det gick även att applicera Giddens teori om den sociala identiteten som är den del av oss som tillskrivs av andra, vilket även etnicitet tycks vara - en identitet som baseras på omgivningens uppfattning av en.

Det tredje temat har berört så kallade yttre attribut, vilket innebär att det finns en tydlig uppfattning om att etnicitet även grundar sig i utseende och fysiska egenskaper. Detta tema talar mer ingående om för oss hur omgivningen kan bidra till att definiera människors självupplevda etniska identitet. Vad som gått att konstatera är att unga vuxna med utländsk bakgrund många gånger upplever att deras utseende ger skäl för andra människor att avgöra vilken etnicitet de tillhör. Begreppet *den generaliserade andre* hjälper oss här att förstå hur det finns samhällseliga strukturer som påverkar hur vi bedömer varandras etniciteter utifrån våra utseenden. En uppfattning bland deltagarna var även att det finns tydliga *identitetsmarkörer*, i form av normer för hur en person bör se ut för att betraktas som exempelvis svensk, kurd eller chilensare. Då individer som växer upp i Sverige med utländsk bakgrund inte helt otippat ofta avviker från den svenska utseendenormen blir en påföljd att omgivningen inte ser de som svenskar, vilket i sin tur gör att de själva inte heller gör det.

Det fjärde temat handlade om kultur och kulturell grupptillhörighet. Detta var ett av de mest frekvent återkommande teman och skiljer sig från de tre tidigare teman på så vis att det ger individen mer makt över att styra sin etniska identitet. Omgivningen, ens fysik och arv är aspekter som är svårare att påverka än vilken kultur en individ känner sig hemma i, men med sagt innebär det inte att det är enkelt. En övergripande uppfattning hos deltagarna visade sig vara att etnicitet är starkt kopplat till kultur vilket även Nagel hävdar. Den metaforiska kundvagn som Nagel tar upp visualiserar hur vi genom livet plockar på oss kulturella attribut som till sist formar vår etniska identitet. Vad Nagel dock poängterar är att kundvagnen ser olika ut för alla och att den även är begränsad för vad och hur mycket den kan fyllas med. Detta upplevde även deltagarna och de flesta menade även på att tillgången, eller avsaknaden av exempelvis ett språk i mångt och mycket avgör ifall etniciteten är berättigad individen eller ej.

Den andra forskningsfrågan som stått i fokus för denna uppsats har varit: *På vilket sätt kan unga vuxna med utländsk bakgrund i Sverige hantera och resonera kring eventuella etniska identitetskriser?* Mycket av det som redan nämnts kopplades till det femte temat som, vilket just handlade om identitet och identitetskris. Intervjudeltagarna var eniga om att etnicitet var en stor del av deras identitet som ständigt formas och utvecklas. Att dock ha mer än en etnisk identitet visade sig dock leda till inre intriger gällande vilken etnisk identitet som de egentligen tillhör och/eller när deras etniska identitet är befogad. Vissa av deltagarna hade kommit längre i bearbetningen av denna så kallade kris, men problematiken kring att välja eller definiera sin etniska identitet var ändå alltid närvarande för samtliga. Mycket av problematiken kring den etniska identiteten hos unga vuxna med utländsk bakgrund gick att koppla till *Jaget och Miget* och ger en uppfattning av att det sker en konflikt mellan den del av identiteten som är reflexiv och den som är objektiv.

Slutligen har det sjätte temat handlat om den så kallade tredje identiteten. Den tredje identiteten handlar om hur unga vuxna med utländsk bakgrund bildar en ihopslagen etnisk identitet som uppstår när det inte går att välja mellan sina etniciteter. Det material som togs upp i detta tema var det absolut mest relevanta svar på den andra forskningsfrågan. Den tredje identiteten kunde på många sätt tolkas som ett sätt att hantera den etniska identitetskrisen, och kom i olika former. Det tydligaste exemplet var "blatte", som trots sin negativa klang, blivit ett samlingsbegrepp för unga vuxna i Sverige med utländsk bakgrund, oavsett föräldrarnas ursprung. Förmågan att relatera till dilemmat med att växa upp med en annan bakgrund än majoriteten i landet bildar en gemenskap som de unga vuxna kan identifiera sig med. Flera av deltagarna förkastade emellertid begreppet "blatte" då det grundar sig i något nedvärderande. Dessa individer valde istället att se sig själv som moderna svenskar. Deltagarnas definitionen av moderna svenskar liknar på många sätt deras definition av en "blatte", skillnaden är däremot att det inte innefattar någon kränkande innebörd samt att det faktiskt erövrar vad det innebär att vara svensk.

6.2 Diskussion av resultat i förhållande till teori och tidigare forskning

Resultatet i den här studien har haft stort stöd av det teoretiska ramverket som studien legat inom och har till stor del byggt på den tidigare forskning som funnits kring fenomenet etnisk

identitet. De teorier som tillämpats har varit till stor hjälp för att få ett bredare perspektiv på hur etnisk identitet kan förstås utifrån deltagarnas utsagor och på så sätt har även resultatet bekräftat teoriernas relevans. Forskningsfältet som täcker etnicitet är brett och väl utforskat. Den tidigare forskningen som presenterats i denna uppsats har gett goda förutsättningar för att sätta sig in hur det etniska identitetsskapandet för individer som växer upp i ett land med utländsk bakgrund kan se ut. Det finns dock en stor potential i att utveckla forskningen kring den så kallade etniska identitetskrisen, främst med fokus på eventuella förhållningssätt och potentiella lösningar på problemet. Vad vi upplever att vårt resultat främst bidragit med till detta forskningsfält är en språngbräda för att utveckla forskning kring den så kallade tredje identiteten, vare sig det handlar om att forska vidare kring vad som definierar en etnicitet eller om det handlar om att konstituera ett samlingsbegrepp för de som står med fötterna i två världar. Med stöd av vårt bidrag är förhoppningen att hjälpa till med att öppna upp för en fortsatt forskning kring en problematik som är aktuell och drabbar många människor i Sverige och i övriga världen idag.

6.3 Diskussion av resultat i förhållande till metod

Den fenomenologiska ansatsen har varit en fördelaktig metodansats för denna studie och har bidragit till att resultatet blivit en ärlig och öppen tolkning av deltagarnas tankar och idéer kring det givna fenomenet. Som med de flesta kvalitativa forskningar finns en begränsning vad gällande möjligheten att uttala sig generellt. Vårt metodval har inneburit ett tidskrävande arbete i form av långa intervjuer, transkribering, upprepad läsning och många timmars kodning och analysering. Detta har gjort att vi varit begränsade i vår möjlighet att täcka en större population, vilket i sin tur gör att reliabiliteten blir svag när det handlar om tillförlitligheten i att vårt resultat skulle tala för många. En komplettering av en kvantitativ undersökning hade därav varit gynnsam för att ta reda på ifall resultatet även går att finna ur ett större perspektiv.

Styrkan i det kvalitativa metodvalet har dock varit precisionen i att undersöka det vi faktiskt vill undersöka, vilket stärker validiteten. Mängden information har varit riklig, vilket gett ett starkt underlag att bygga våra slutsatser på. Semistrukturerade intervjuer och en analys som bestått av en öppen kodning har gett oss möjligheten att justera, gå tillbaka och komplettera vårt material. Detta menar vi har gett oss en mer djupgående förståelse för det vi faktiskt undersökt och samtidigt kunnat säkerställa att vi presenterar ett så ärligt resultat som möjligt.

Urvalet för denna undersökningen gick delvis ut på ett så kallat tvåstegsurval, där vi i det första steget valde ut en organisation för att sedan göra ett mer specifikt urval. I vårt fall valdes Uppsala Universitet, vilket även kan ses som ett bekvämlighetsurval då det är samma organisation som författarna för denna uppsats rör sig inom. Viktigt är även att poängtera att valet av organisation gör att vi begränsat oss i vad som skulle kunna ses som ett klassperspektiv. Många av dem som studerar universitetsutbildningar är av högre klass än arbetarklass, eller är åtminstone på väg att göra en klassresa. Detta gör att vi indirekt utesluter människor som inte studerar och således kanske inte är lika intresserade, eller saknar erfarenheter och verktyg för att reflektera och diskutera kring sådana här typ av ämnen. Dessa individer är minst lika viktiga i detta avseende och skulle absolut ha haft en betydande inverkan på resultatet om även de hade inkluderats.

6.4 Slutsats och förslag för framtida forskning

Det är konstaterbart att det finns en stor förvirring kring vad begreppet etnicitet faktiskt innebär och att uppfattningen differentierar människor emellan. Av deltagarnas utsagor att döma finns en problematik att folk förväxlar etnicitet med ras, det vill säga att det skulle ha med biologiskt arv och fysiska attribut som exempelvis hudfärg att göra. Unga vuxna med utländsk bakgrund tycks ha ett behov av att prata om denna förvirring, då det är uppenbart att det är ett ämne de tillägnat mycket tid till att fundera och känna kring. Relativt tidigt i samtalen framgår dock att etnicitet trots allt har mycket med ens kulturella tillhörighet och identitet att göra.

Att den etniska identitetskrisen existerar hos unga vuxna med utländsk bakgrund råder det inga tvivel om. Frågan är dock vad för potentiella lösningar som finns på krisen. Den tredje identiteten är förmodligen det tydligaste alternativet som framgått i den här undersökningen. Däremot finns det ingen klar bild av vad den tredje identiteten faktiskt innebär för de som växer upp i Sverige med utländsk bakgrund. För vissa handlar det om att finna gemenskap i utanförskapet och att erövra ett kränkande och nedlåtande ord, "blatte", medan det för andra handlar det om att erövra svenskheten.

Förslag för vidare forskning skulle generellt sett kunna vara att undersöka hur den etniska identitetskrisen skulle kunna lösas. Detta genom att exempelvis intervjua människor som är

drabbade om hur de själva önskade att det egentligen såg ut. Eventuellt även göra en jämförande studie mellan de individer som växer upp med utländsk bakgrund men som trots allt ser sig själva som svenskar och de som aldrig riktig finner sig till rätta i den svenska etniciteten för att se vilka faktorer som påverkar. Ett annat alternativ skulle kunna vara att forska om vad "blatte"-identiteten har för konsekvenser. Är det verkligen sunt att individer ska behöva anamma ett begrepp som i grunden är avsett att vara förnedrande? Vad får det för effekter på polariseringen i samhället när folk distanserar sig från svenskheten istället för att kunna anamma den?

Mycket finns att utforska vad gällande den etniska identitetskrisen och orsakerna till att människor identifierar sig som "blattar". Någonstans i historien måste vi kanske acceptera att normer, traditioner och utseenden utvecklas, likaså det svenska. Tragedin i att människor med rötter i andra länder ska behöva känna sig vilse, drabbade av en kris eller tvungna att välja mellan två etniciteter kanske skulle kunna lösas med att vi istället enbart blickar framåt och ger plats för den moderna svensken.

Referenser

Litteratur:

- Ahrne, G., & Svensson, P. (2015). *Handbok i kvalitativa metoder*. Stockholm: Liber AB.
- Allwood, C., M., & Franzén, E., C. (2000). *Tvärkulturella möten: grundbok för psykologer och socialarbetare*. Stockholm: Natur och kultur.
- Andersson, Å., Molin, M., Sorbring, E. (2014). *Att förstå ungdomars identitetsskapande : en inspirations- och metodbok*. Stockholm: Liber.
- Blumer, H. (1969). *Symbolic interactionism: Perspective and method*. Berkeley: University of California Press.
- Borgström, M. (1998). *Att vara mitt emellan. Hur spanskamerikanska ungdomar i Sverige Kan uppfatta villkoren för sociokulturella identitetsutveckling*. Stockholm: Elenders Graphic Systems.
- Crul, M., Schneider, J., & Lelie, F. (2012;2013;). *The european second generation compared: Does the integration context matter?* (1st ed.). Amsterdam: Amsterdam University Press.
- Daun, Å., & Ehn, B. (1989). *Bland-Sverige*. Stockholm: Carlssons Bokförlag.
- Denscombe, M. (2018) *Forskningshandboken: För småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. Lund: Studentlitteratur
- Fejes, A. & Thornberg, R. (2015) *Handbok i kvalitativ analys*. Stockholm: Liber.
- Fine, G. A. (1993) "Ten Lies of Ethnography: Moral Dilemmas of Field Research," *Journal of Contemporary Ethnography* 22:3.
- Giddens, A., & Andersson, S. (1999). *Modernitet och självidentitet: Självet och samhället i den senmoderna epoken*. Göteborg: Daidalos.
- Giddens, A., Birdsall, K., & Nilsson, B., 1943. (2003). *sociologi* (3., omarb. uppl. ed.). Lund: Studentlitteratur.
- Gordon, H. & Grosin, L. (1973). *Den dubbla identiteten. Judarnas anpassningsmönster i historisk och psykologisk belysning*. Stockholms universitet, pedagogiska institutionen.
- Hylland Eriksen, T. (1998). *Etnicitet och nationalism*. Falun: Scandbook.
- Illeris, K. (2011). *Lärande*. Lund: Studentlitteratur.
- Jenkins, R. (upplaga 1;1996, upplaga 3;2008) *Social identity*. New York: Routledge.
- Lindgren, S. (2014) "Kvalitativ analys". I Hjerm, M; Lindgren, S. & Nilsson, M. *Introduktion till samhällsvetenskaplig analys*. Malmö: Gleerups
- Mead, G., H. (1976). *Medvetandet, jaget och samhället*. Lund: Argos.
- Smith, J.A.; Jarman, M. & Osborn, M. (1999) "Doing Interpretative Phenomenological Analysis". I Murray, M. & Chamberlain, K. *Qualitative Health Psychology. Theories and Methods*. London/Thousand Oaks/New Delhi: SAGE Publications.
- Svanberg, I., & Tydén, M. (2005). *Tusen år av invandring. En svensk kulturhistoria*. Stockholm: Dialogos
- Trost, J. (2010) *Kvalitativa intervjuer*. Lund: Studentlitteratur
- Wellros, S. (1998). *Språk, kultur, och social identitet*. Lund: Studentlitteratur.
- Ålund, A., 1945. (1997). *Multikultungiungdom: Kön, etnicitet, identitet*. Lund: Studentlitteratur.

Rapporter:

- Statistiska Centralbyrån. (2019). *Utrikes födda i Sverige*. Hämtad 2019-03-25 från: <https://www.scb.se/hitta-statistik/sverige-i-siffror/manniskorna-i-sverige/utrikes-fodda/>
- Yazgan, A. (1983). *Turkiska flickor - andra generationen invandrare*. Statens invandrarverk, SIV rapport. Stockholm: Statens invandrarverk.

Vetenskapliga artiklar:

- Lacatus, C. (2007) *What is a blatte? Migration and ethnic identity in contemporary Sweden*. Journal of Arab & Muslim Media Research. Vol. 1. Nr. 1. s. 79-92. Intellect
- Nagel, J. (1994) *Constructing Ethnicity: Creating and recreating Ethnic Identity and Culture*. Source: Social Problems, Vol. 41, No. 1, Special Issue on Immigration, Race, and Ethnicity in America (Feb., 1994), pp. 152-176

Webbsidor:

- Antirasistiska Akademin (ARA). *Etnicitet*. Hämtad 2019-03-25 från: <http://www.antirasistiskaakademin.se/etnicitet/>
- Diskrimineringsombudsmannen (DO). (2019) *Etnisk tillhörighet som diskrimineringsgrund*. Hämtad 2019-03-25 från: <http://www.do.se/om-diskriminering/skyddade-diskrimineringsgrunder/etnisk-tillhorighet-som-diskrimineringsgrund/#1>

Bilagor

Bilaga 1, informationsbrev.

UPPSALA
UNIVERSITET

En förfrågan om deltagande i studie

Vi är två studenter som nu skall påbörja vårt examensarbete på 15 högskolepoäng vid Sociologiska institutionen vid Uppsala Universitet. I examensarbetet undersöker vi hur unga vuxna som vuxit upp i Sverige med utländsk bakgrund tänker kring sin etnicitet och identitet. Syftet är att belysa problematiken som dessa ungdomar kan uppleva, när det handlar om känslan av tillhörighet och hur man upplever sin identitet i relation till sin etnicitet.

Du tillfrågas därför, i din egenskap som ung vuxen i åldern 18-30 med minst en utlandsfödd förälder, att delta i vår studie. Data samlas in genom intervjuer på ca 45 minuter, där du kommer bli ombedd att svara på ett antal frågor. Intervjuerna kommer att spelas in och anteckningar kommer att föras under intervjuens gång. Fokuset ligger på dina tankar, reflektioner och erfarenheter, och därför kan inget svar på frågorna vara rätt eller fel.

Deltagandet är naturligtvis frivilligt och kan när som helst utan särskild förklaring avbrytas. Det insamlade materialet kommer att förvaras så att endast vi och handledare kommer åt det under arbetets gång. Materialet kommer att avidentifieras och du kommer att vara anonym. Det insamlade materialet kommer att analyseras och publiceras i form av en c-uppsats vid den Sociologiska institutionen, som du självklart kan få läsa och ta del av om så önskas.

Hör av dig om du skulle vilja ställa upp!

UPPSALA, 2019-04-15.

Med vänliga hälsningar,

Niki Pour Metrahi & Yoel Escanilla

Telefon: ----- Telefon: -----

E-post: ----- E-post: -----

Handledare: Susanne Urban.

Bilaga 2, intervjuguide.

- Berätta lite om dig själv?
- Berätta lite om din uppväxt?
- Berätta lite om dina föräldrars bakgrund?
- Kan du berätta vad etnicitet innebär för dig?
- Hur ser du på din egna etnicitet?
- Vad anser du är orsakerna till hur du definierar din egna etnicitet? (Följdfrågor: föräldrar, var du bott osv)
- Hur har det faktum att du är född och vuxit upp med utländsk bakgrund påverkat din etnicitet?
- I vilka situationer och kontexter upplever du att din etnicitet spelar roll?
- Finns det några situationer du anser förändra din etnicitet?
 - Kan du berätta om en eller flera sådana situationer?
- Anser du att etnicitet påverkar vem man är?
 - I så fall på vilket sätt?
- Anser du att etnicitet påverkar vem du är?
 - I så fall på vilket sätt?